Prikaz ratova u Gazi od strane hrvatskog tiska

Dugalija, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Department of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:649242

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI
UNIVERSITY OF ZAGREB
CENTER FOR CROATIAN STUDIES

Repository / Repozitorij:

Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies

zir.nsk.hr

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

HRVATSKI STUDIJI

Lucija Dugalija

PRIKAZ RATOVA U GAZI OD STRANE HRVATSKOG TISKA

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2017.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

HRVATSKI STUDIJI

ODSJEK ZA POVIJEST

LUCIJA DUGALIJA

PRIKAZ RATOVA U GAZI OD STRANE HRVATSKOG TISKA

DIPLOMSKI RAD

Mentor: prof. dr. sc. Mijo Korade

Sumentor: dr. sc. Eva Katarina Glazer

Zagreb, 2017.

Sadržaj

1. Uvod 1
2. Povijest odnosa Izraela i Gaze 4
3. Prvi rat u Gazi: Operacija *Cast lead* 7
   3.1. Uzroci 7
   3.1. Tijek operacije 7
   3.2. Žrtve 10
   3.3. Optužbe za ratne zločine 11
4. Drugi rat u Gazi: Operacija *Pillar of defense* 13
   4.1. Uzroci 13
   4.2. Tijek operacije 14
   4.3. Žrtve 15
   4.4. Optužbe za ratne zločine 16
5. Analiza dnevnih listova: Operacija *Cast lead* 18
   5.1. Sadržaj analiziranih listova 18
   5.2. Analiza sadržaja 21
   5.3. Analiza naslova 24
6. Analiza dnevnih listova: Operacija *Pillar of defense* 26
   6.1. Sadržaj analiziranih listova 26
   6.2. Analiza sadržaja 28
   6.3. Analiza naslova 31
7. Zaključak 33
8. Objavljeni izvori i literatura 35
9. Sažetak 45

1. Uvod

Cilj ovog rada je utvrditi i međusobno usporediti prikaz izraelskih operacija u Pojasu Gaze u hrvatskim dnevnim listovima te time dokazati tezu da hrvatski mediji pristrano i nepotpuno prikazuju sukob Izraela i Hamasa u Pojasu Gaze. Analizom će biti obuhvaćene dvije izraelske vojne operacije: operacija Lijevano olovo (eng. *Cast Lead*) koja je trajala od 27. prosinca 2008. do 18. siječnja 2009. i operacija Stup obrane (eng. *Pillar of Defense*) u trajanju od 14. do 21. studenog 2012.

U istraživanju je obrađeno ukupno 115 novinskih članaka objavljenih u dva najčitanija nacionalna dnevna lista (*Jutarnji list i Večernji list)* te jednom regionalnom dnevnom listu *(Novi list).*Kriteriji za odabir dnevnih listova za analizu bili su čitanost, relevantnost i reprezentativnost. Prema istraživanju agencije IPSOS Puls za razdoblje od listopada do prosinca 2013. čitanost *Jutarnjeg lista* iznosila je 7,8 %, a *Večernjeg lista* 7,4 %. Iako je *24 sata* s 21,7 % daleko je najčitaniji hrvatski dnevni list, on ne susreće kriterij relevantnosti pošto je riječ o tabloidu te je iz tog razloga izostavljen iz ove analize. Također, od regionalnih dnevnih listova, uz *Novi list* najčitanija je i *Slobodna Dalmacija*, no ona se nalazi u vlasništvu jednog od dva vodeća medijska koncerna u Hrvatskoj (EPH kao i *Jutarnji list)*. Zbog toga je za analizu odabran *Novi list* koji u ovom slučaju susreće kriterij reprezentativnosti. Bitno je napomenuti da su svi relevantni dnevni listovi u privatnom vlasništvu. Kao što je spomenuto, *Jutarnji* je u vlasništvu Europe Press Holdinga, *Večernji* u vlasništvu Styria grupe iz Graza dok je vlasnik *Novog lista* Albert Faggian. Za jedinicu analize odabran je svaki članak izašao u navedena tri lista koji se odnosi na operacije u Gazi. Analizirano razdoblje obuhvaća ukupno 33 dana, tj. razdoblje od 27. prosinca 2008. do 20. siječnja 2009., kao i razdoblje od 14. do 22. studenog 2012. Analizom su obuhvaćene sve vijesti vezane uz operacije za vrijeme njihovih trajanja, te naknadne završne analize i komentari.

Rad je strukturiran u dva dijela: Prvi dio bavi se povijesti odnosa Izraela i Palestine, s naglaskom na događaje relevantne za Pojas Gaze kao i događaje koji su doveli do izraelskih operacija u Gazi. Zatim se obrađuju same operacije, njihovi uzroci, tijek i posljedice. U drugom dijelu rada analiziraju se novinski članci. Prvi dio analize odnosi se na sadržaj teksta. Istraživati će se vrijednosna orijentacija članaka prema ključnim akterima i ispitati zastupljenost (ili izostanak!) određenih tema i aktera u medijskom izvještavanju. Postoje li

određene dominantne teme, odnosno segmenti operacije kojima određeni list pridaje posebnu važnost? Postoje li razlike u načinu na koji različiti listovi prikazuju isti događaj ili ključne aktere? Kako se prikazuju ljudske žrtve s obje strane? Pitanja su na koje će se dati odgovor prilikom ovog istraživanja. Drugi dio analize bavi se naslovima i vrijednosnom orijentacijom istih prema ključnim akterima. Naslovi su izdvojeni kao zasebna jedinica analize zbog toga jer su oni snažni mehanizmi privlačenje pažnje ali i jedno od najučinkovitijih sredstava uokvirivanja informacija, odnosno nuđenja interpretativnih okvira na temelju kojih će čitatelji interpretirati ljude, mjesta, institucije ili događaje.

Sva korištena literatura na engleskom je jeziku. Ne samo da tema nije istražena u Hrvatskoj, već se općenito vrlo malo autora bavilo istom zbog recentnosti događaja. Kao teorijski i konceptualni okvir u prvom dijelu rada poslužila je knjiga skupine američkih autora *From Cast Lead to Protective Edge Lessons from Israel's Wars in Gaza*[1]. Iz istog razloga korišten je i članak *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review*[2] izraelskog autora Gabi Sibonija. Sva ostala literatura uglavnom su službena izvješća, te izvori, odnosno novinski članci. Pošto se radi o neistraženoj temi, od velike su koristi bila su izvješća Ujedinjenih naroda, koja su bila izvor vrijednih, provjerenih i nepristranih informacija. Za operaciju *Cast lead*, tu je tzv. Goldstonovo izvješće odnosno *Human Rights in Palestine and other Occupied Arab Territories - Report of the United Nations Fact-Finding Mission on the Gaza Conflict*[3], dok je za operaciju *Pillar of defense* korišten *Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1*[4]. O operaciji *Cast lead* službeno se očitovala država Izrael u *The Operation in Gaza: Factual and Legal Aspects*[5] *a* tu je i izvještaj Congressional Research Servicea *Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)*[6]. Za operaciju *Pillar of defense*, korišten je izvještaj Palestinskog centra za ljudska

[1] Raphael S. Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge* (Santa Monica: RAND corporation, 2017)
[2]Gabi Siboni, *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review,* (Tel Aviv: Institute for National Security Studies, 2014), pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/systemfiles/SystemFiles/Operations%20Cast%20Lead,%20Pillar%20of%20Defense,%20and%20Protective%20Edge_%20A%20Comparative%20Review.pdf .
[3]„Human Rights in Palestine and Other Occupied Arab Teritories", United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017.,http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf.
[4]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1. I. 2016. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf
[5]„The operation in Gaza", The state of Israel, pristup ostvaren 15. IX. 2009., http://mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/GazaOperation%20w%20Links.pdf.
[6]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)", Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf.

prava *Weekly report on Israeli Human Rights Violations in The Occupied Palestinian Teritory (14-21- Nov. 2012.)*[7]kao i izvještaj B'Tsalema, Izraelskog centra za ljudska prava, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense*.[8] Također, korišten je i izvještaj izraelske vojske *Operation 'Pillar of Defense'* kao i informacije pronađene na njihovim službenim internetskim stranicama.

[7]„Weekly report on Israeli Human Rights Violations in The Occupied Palestinian, Teritory, (14-21- Nov. 2012.)“, Palestine Centre For Hunam Rights, pristup ostvaren 15. I. 2016., http://pchrgaza.org/en/?p=4083
[8]Yael Stein, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense*, B'Tsalem, pristup ostvaren 1. I. 2016., http://www.btselem.org/download/201305_pillar_of_defense_operation_eng.pdf

2. Povijest odnosa Izraela i Gaze

Nakon Arapsko-izraelskog rata 1948. teritorij Palestine podijeljen je na Zapadnu obalu i Gazu.[9]Prva je tada pripala Jordanu a potonja Egiptu, sve dok ih Izrael 1967. nije zauzeo u tzv. Šestodnevnom ratu.[10]Zbog frustriranosti izraelskom okupacijom, povećanjem broja izraelskih doseljenika, ekonomskom stagnacijom kao i nedostatkom političkih opcija 1987. izbija prva palestinska pobuna – intifada, za vrijeme koje značajnije počinje jačati i Hamas[11], militantna islamistička grupa koja danas vlada Gazom.[12] Mirovnim procesom u Oslu 1993. Gaza je pripala tada stvorenoj Palestinskoj Samoupravi te se čak razmišljalo o izgradnji koridora koji bi je povezao sa Zapadnom obalom čime bi se do tada rascijepan palestinski teritorij ponovo ujedinio. No, mirovni proces ipak nije proveden do kraja te su nagomilane frustracije zbog izostanka rješenja 2000. dovele do nove palestinske pobune. Drugu intifadu obilježio je značajan porast nasilja s obje strane, što je dodatno pogoršalo odnose između Izraela i Palestine te srušilo nadu o miru i cjelovitoj palestinskoj državi.[13] Pogoršanje odnosa dočarava činjenica da je od 1987. do 2000. u izraelsko-palestinskom sukobu poginulo 1 549 Palestinaca i 421 Izraelaca dok je od 2000. do 2008. živote je izgubilo 5 500 Palestinaca i 1 062 Izraelca.[14] Za vrijeme druge intifade, osim porasta samoubilačkih napada, 2001. započelo je i ispaljivanje raketa iz Gaze na izraelski teritorij od strane palestinski terorističkih grupa.[15] Prema izraelskim izvorima od 2001. do sredine lipnja 2008. iz Gaze je na izraelski teritorij ispaljeno 3 455 raketa i 3 742 minobacačke rakete.[16] Tokom druge intifade, 2002. intenzivira se i gradnja zida oko Gaze započeta sredinom devedesetih.[17] Danas, osim spomenute fizičke barijere, granicu Izraela i Gaze nadzire robotiziran sustav sa oružjem koje se može aktivirati daljinskim upravljačem.[18] Tu su i kontrolne točke, stalne zračne i kopnene patrole i tzv.

[9]Pojas Gaze teritorij je uz obalu Mediterana između Izraela i Egipta površine 130m2 gdje živi 1,8 miljuna ljudi.
[10]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge*, 14.
[11]Korijeni Islamskog pokreta otpora ili Hamasa nalaze se u neprofitnoj organizaciji osnovanoj 1978. kao ogranku Muslimanskog bratstva. 1987., nakon izbijanja prve intifade, formira se vojno krilo i Hamas dobiva obilježje radikalne, fundamentalističke organizacije čiji je cilj stvaranje arapske države na cjelokupnom području Palestine. Uz vojno i političko krilo Hamas ima i organizacijski dio koji se bavi socijalnim pitanjima, što ga razlikuje od klasičnih terorističkih organizacija.
[12]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,*16.
[13]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 47.
[14]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 47.
[15]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 54.
[16]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 54.
[17]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,*18.
[18]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,*18.

tampon zone – 300 do 1500 metara širok pojas oko Gaze gdje je Palestincima zabranjen ulazak.[19]

No, najznačajniji događaj u odnosima Izraela i Gaze tokom druge intifade bila je odluka izraelska vlade na čelu s Arielom Sharonom o potpunom povlačenju izraelskih naseljenika i snaga iz Pojasa. Posljednji izraelski vojnik tako je 2005. napustio teritorij Gaze čime je ona u potpunosti ostala u rukama Palestinaca.[20] No, u praksi, Izrael je nastavio kontrolirati teritorijalne vode, zračni prostor te prolaz roba i ljudi na njenim granicama te je zadržao i pravo na samoobranu, preventivnu i reakcionu, uključujući i upotrebu sile ako dođe do prijetnja iz Gaze.[21] Izrael u Gazi također kontrolira telekomunikacije, vodu, struju pa čak i kanalizaciju. Nakon povlačenja iz Gaze do studenog 2006. Izraelska je vojska ispalila 15000 topničkih udara i 550 zračnih udara na Pojas pri čemu je ubijeno 525 Palestinaca.[22] U istom periodu 1700 raketa i minobacačkih raketa je ispaljeno na Izrael ozljeđujući 41 izraelskog građanina.[23]

Negdje paralelno s izraelskim povlačenjem dogodila se i smjena rasporeda snaga između dvije najveće palestinske stranke – Hamasa i Fataha. Navedeno je došlo do izražaja na izborima za Palestinski parlament 2006. na kojima je Hamas osvojio većinu glasova i preuzeo vlast.[24] Međunarodna zajednica je na to odgovorilo smanjenjem izravne pomoći za palestinske vlasti, osim one namijenjene humanitarnim organizacijama. Unutar palestinski sukob dodatno je eskalirao 2007. kada dolazi do građanskog rata nakon kojeg je Pojas Gaze je došao pod potpunu kontrolu Hamasa, dok je Zapadna obala ostala u rukama Fataha.[25] Hamasovo preuzimanje Gaze bila je prekretnica za organizaciju. Hamas je time postao hibrid između terorističke grupe, političke stranke i pseudo-države.[26] Preuzimanje je također označilo prekretnicu i odnosima Izraela i Gaze. Nakon Hamasovog preuzimanja vlasti Izrael je proglasio teritorij neprijateljskim etnitetom i zatvorio granice. Izrael je također počeo primjenjivati ekonomske, socijalne i vojne mjere s ciljem izolacije i uništenja Hamasa te uveo

[19]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,*18.
[20]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,* 20.
[21]Yael Stein, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense,* B'Tsalem, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.btselem.org/download/201305_pillar_of_defense_operation_eng.pdf.
[22]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories", United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf 51-52.
[23]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories", United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf 51-52.
[24]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,* 22.
[25]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,* 23.
[26]Cohen et al., *From Cast Lead to Protective Edge,* 24.

blokadu.[27] Blokada je podrazumijeva mjere poput zatvaranja graničnih prijelaza za ljude, robu i usluge ali i uskraćivanja struje, goriva ili lijekova.[28] Izrael je također zabranio pristup obradivoj zemlji kao i 85% područja za ribarenje što je uzrok dodatnoj ekonomskoj šteti i humanitarnim problemima u Gazi.

Također, nakon odbijanja od strane Izraela i njegovih saveznika priznati Hamas i njegovu vlast, europski promatrači na graničnom prijelazu Rafah prema Egiptu nisu bili u mogućnosti obavljati svoju zadaću što je rezultiralo time da je prijelaz uglavnom zatvoren.[29] Stoga je jedini legalan pristup Pojasu Gaze je preko Izraelskih graničnih prijelaza Erez i Karni koji su kao što je spomenuto zatvoreni od strane Izraela. Dodatne probleme uzrokuje činjenica da se kroz tunele na granici s Egiptom Hamas krijumčari velike količine eksploziva i oružja.[30]

Hamas na navedene sankcije nastavlja odgovarati lansiranjem raketa na teritorij južnog Izraela, na koje pak Izrael reagira povremenim zračnim napadima i upadima u Gazu. Nakon brojnih eskalacija, uz posredovanje Egipta 2008. Hamas i Izrael proglasili su primirje. Ono međutim nije imalo definiran tekst ni mehanizme implementacije zbog čega nije ni bilo do kraja ispoštovano.[31] Dogovorom su se vlasti u Gazi obvezale zaustaviti napade na Izrael, dok se Izrael obvezao zaustaviti vojne operacije te olabaviti blokadu Gaze.[32] Trebalo je i započeti s pregovorima o razmijeni zarobljenika i otvaranju prijelaza Raffah.[33]

[27]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 96.
[28]Yael Stein, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense*, B'Tsalem, pristup ostvaren 15. I. 2016., http://www.btselem.org/download/201305_pillar_of_defense_operation_eng.pdf
[29]Gabi Siboni, *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review*, (Tel Aviv: Institute for National Security Studies, 2014), pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/systemfiles/SystemFiles/Operations%20Cast%20Lead,%20Pillar%20of%20Defense,%20and%20Protective%20Edge_%20A%20Comparative%20Review.pdf .1.
[30]Gabi Siboni, *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review*, (Tel Aviv: Institute for National Security Studies, 2014), pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/systemfiles/SystemFiles/Operations%20Cast%20Lead,%20Pillar%20of%20Defense,%20and%20Protective%20Edge_%20A%20Comparative%20Review.pdf .
[31]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 71-72.
[32]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 71-72.
[33]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 72.

3. Prvi rat u Gazi: Operacija *Cast lead*

3.1. Uzroci

Usprkos primirju, Hamas nije do kraja prestao s ispaljivanjem raketa kao i krijumčarenjem oružja, dok Izrael nije dopustio veći prolaz dobara te je provodio racije u kojima su ubijeni članovi Hamasa.[34] Nakon mjeseci incidenata situacija se zaoštrila nakon što su izraelski vojnici upali u Pojas Gaze 4. studenog 2008. kako bi zatvorili tunel kojim su se prema tvrdnjama Izraela Hamasovi borci koristiti kako bi otimali izraelske vojnike. Prilikom napada ubili su člana Al-Qasam brigada, što je potaklo pojačano ispaljivanje raketa.[35] Šestomjesečno primirje službeno je isteklo 9. prosinca, nakon čega je Hamas intenzivirao lansiranje raketa na izraelski teritorij. Tako su 24. i 25. prosinca sveukupno na Izrael ispaljene 134 rakete.[36] Navedeno je poslužilo kao povod za operaciju *Cast lead* pokrenutu dva dana nakon, iako je ona bila pripremana od ranije. Cilj operacije bio je oslabiti sve aspekte vladavine Hamasa u Gazi te eliminirati oružje i infrastrukturu koje Hamas koristi kako bi lansirao rakete na Izrael kao i spriječiti takve napade u budućnosti.[37]

3.1. Tijek operacije

Operacija je započela 27. prosinca 2008. serijom zračnih napada na Gazu. Izrael je u operaciji koristio mornaricu, zračne snage i vojsku. Cijela operacija odvijala se u dvije faze: U prvoj fazi Izrael je lansirao opširnu zračnu kampanju koja je uništavala odabrane mete i uhvatila Hamas nespremnim.[38] Druga faza uslijedila je nakon kopnene invazije 3. siječnja kad su u Gazu ušle kopnene snage, tenkovi te naoružani policajci kako bi do kraju uništili lansirna mjesta.[39]

Kao što je spomenuto, prvih tjedan dana operacije karakterizirali su napadi iz zraka. Prema UN-ovom izvješću postoji mogućnost da su sve 603 planirane mete bile pogođene u

[34]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf,72-78.
[35]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 78.
[36]„Operation Cast Lead: Rocket attacks on Israel“, Jewish Virtual Library,prstup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.jewishvirtuallibrary.org/rocket-attacks-on-israel-during-operation-cast-lead.
[37]„The operation in Gaza, factual and legal aspects“, The state of Israel, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/GazaOperation%20w%20Links.pdf, 10.
[38]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 10.
[39]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 10.

prva četiri dana zračnih napada.[40] U istom vremenskom razdoblju Hamas je na Izrael ispalio 369 raketa.[41] Napadi su prvih dana bili fokusirani na Hamasove paravojne baze, kampove, podzemne lansere Qasam raketa, vladine urede i policijske postaje. Drugog dana operacije također biva pogođena glavna zgrada TV postaje Al Aksa kao i Al Saraya, zgrada gdje se nalazio zatvor i vladini uredi. Sljedećeg dana napadnuta je i Islamsko sveučilište u Gazi kao i Ministarstvo unutarnjih poslova. Po prvi put se umiješala i mornarica te spriječila brod *Dignity* koji je plovio sa Cipra s ciljem dostave u Gazu 3,8 tona medicinske opreme. Do 30. prosinca cijeli kompleks ministarstava u Gazi bio je uništen (Ministarstvo financija, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo obrazovanja). Istoga dana 100 kamiona s humanitarnim potrepštinama bio je pušteno u Gazu. Hamas je cijelo vrijeme nastavljao ispaljivati rakete. U prvih tjedan dana operacije one su pogodile gradove Netivot, Ashdod, Ashkelon i Beershebu ubijajući pritom dvoje Izraelskih građana. 2. siječnja na ulice Gaze i Zapadne obale izašlo je tisuće Palestinaca prosvjedujući. Izrael je pustio 440 građana sa stranim putovnicama da izađu iz Gaze, što je kako se kasnije pokazalo, bila uvertira na kopnenu invaziju koja je uslijedila sljedeći dan.

Ulaskom izraelskih trupa s u pojas Gaze 3. siječnja preko sjeverne granice uz tenkove i tešku artiljeriju započela je druga, zračno-kopnena faza operacije. Izraelci su predvidjeli da bi ulazak sa sjevera trebao onesposobiti lansiranje raketa s obzirom na blizinu pogođenih izraelskih gradova.[42] Palestinski napadi su se unatoč procjenama nastavili iako smanjenim intenzitetom. Hamas i druge savezničke palestinske grupe su premjestile mjesta lansiranja raketa u područja guste naseljenosti grada Gaze i južnih dijelova područja.[43]Također su počele borbe izraelskih vojnika i Hamasovih militanata na ulicama grada Gaze - izraelski vojnici počeli su napredovati pretražujući kuću po kuću za Hamasovim ljudima.[44] Jedan od značajnijih incidenata dogodio se u južnom dijelu gada Gaze, Zeytounu kada je članove klana obitelji Samouni koji žive u Zeytounu izraelska vojska uputila da se sklone u sklonište zbog bombardiranja, gdje su ovi čekali bez hrane i vode da bi izraelske snage tu istu zgradu gađale

[40]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf,102.
[41]http://www.jewishvirtuallibrary.org/rocket-attacks-on-israel-during-operation-cast-lead
[42]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 2.
[43]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 2.
[44]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf. 2.

24 sata kasnije, pri čemu je poginulo 23 civila.[45]Zauzevši vojne ciljeve u sjevernom sektoru Gaze (skladišta oružja, mjesta lansiranja raketa i bunkere), izraelske snage su se pozicionirale 5. siječnja zauzevši glavnu prometnicu u smjeru sjever-jug, odakle su polazile borbe izraelskih snaga sa Hamasovim vojnicima.[46] Jedan od kontroverznijih događaja koji su privukli pozornost svjetske javnosti bio je granatiranje UN-ove škole u Jabali sjeverno od same Gaze 6. siječnja. U napadu je poginulo oko 40 Palestinaca a deseci još su ranjeni.[47] Izrael je zanijekao navedeno kazavši da je paljba bila odgovor na prethodno ispaljenu vatru iz škole, no prema UN-ovom izvješću za to nema konkretnih dokaza.[48]Počevši od 7. siječnja sukob je svakodnevno trebao zastati na tri sata kako bi se kamionima sa humanitarnom pomoći i medicinskim potrepštinama moglo omogućiti da sigurno dođe u Gazu.[49] No istog dana je granata izraelskog tenka pogodila kamion u konvoju pri čemu je smrtno stradao vozač jednog od 80 puštenih kamiona. Zbog toga je UNRWA, organizacija zadužena za osiguranje humanitarne pomoći do 9. siječnja prekinula s dostavom potrepština u Gazu.Još jedna nerazjašnjena situacija dogodila se 8. siječnja kada su dvije Katyusha rakete pale na sjeverni Izrael (grad Nahariya) koje su doletjele iz Libanona.[50] Rakete su uzrokovale samo materijalnu štetu. Izrael je raketirao lokaciju lansiranja. Isprva se sumnjalo da Hezbollah želi otvoriti drugu frontu međutim kasnije se pokazalo da je ovo ipak bio izolirani slučaj.[51]8. Siječnja UN-ovo Vijeće za sigurnost donijelo je Rezoluciju 1860 koja je pozivala hitan i trajan prekid vatre između Hamasa i izraelskih snaga u pojasu Gaze, na puno izraelsko povlačenje, nesmetanu dopremu humanitarne pomoći i jačanje međunarodnih napora protiv krijumčarenja oružja u Gazu.[52] Međutim, diplomatske napore Egipta i Francuske o prestanku sukoba odbili su i Hamas i Izrael. Dodatnu napetost donijela je izraelska odluka o nepuštanju medija u područje Gaze. Strani mediji nisu smjeli djelovati samostalno, samo su neke male grupe dobile dopuštenje koje su pratile izraelske trupe. Ova odluka bila je kršenje presude Izraelskog

[45]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf,159-166.
[46]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 2.
[47]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf.
[48]Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 155.
[49]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf, 3.
[50]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 3.
[51]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 3.
[52]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 2.

vrhovnog suda koji je izdao nalog da se određeni broj novinara mora propustiti.[53] 11. siječnja Izrael je u Gazu poslao i rezerviste kao pojačanje regularnim trupama s čime započinje faza sukoba u kojoj će se Izrael više angažirati na urbani tip ratovanja kako bi dodatno oslabio i pritisnuo Hamas.[54]

Do 12. siječnja, Amos Gilad, službenik Izraelskog ministarstva obrane i predstavnici Hamasa su odvojeno razgovarali sa egipatskim agitatorima o mogućnosti završetka sukoba. Konačno, 17. siječnja, u novinarskoj konferenciji, Ehud Olmert je objavio da Izrael proglašava jednostrani prekid vatre. Sljedeći dan to je učinio i Hamas te dao IDF-u tjedan dana da napusti Gazu, što se i dogodilo.

Za vrijeme operacije Izrael je izvršio 300 zračnih i morskih napada na Gazu koji su pogodili 37 kuća, 67 sigurnosnih lokacija, 20 radionica, 25 javnih i privatnih institucija, 7 džamija i 3 škole.[55] Prema izraelskom Ministarstvu vanjskih poslova tokom operacije Hamas je na Izrael ispalio 571 raketu i 205 minobacačkih granata.[56]

3.2. Žrtve

Tokom operacija na izraelskoj strani poginulo je 13 ljudi, od toga troje civila i desetero vojnika od kojih su četiri vojnika poginula od prijateljske vatre.[57] Broj palestinskih žrtava varira zavisno od izvora. Najvišu brojku (1 444) spominje TAWTHEQ a najnižu (1 387) B'Tselem.[58] Prema Palestinskom centru za ljudska prava od 1 417 žrtava 926 je bilo civila, 255 policijskih službenika i 236 boraca.[59] Izraelska vojska tvrdi da je od sveukupno 1 166 poginulih, tek 295 civila, 709 Hamasovih terorista a 162 „nedefiniranih“.[60]

---

[53]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf., 5.
[54]„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf.4.
[55]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 87.
[56]„Operation Cast Lead“, Israel Ministry of Foreign Affairs, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/Terrorism/Pages/Israel_strikes_back_against_Hamas_terror_infrastructure_Gaza_27-Dec-2008.aspx
[57]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 87.
[58]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 87.
[59]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 90.
[60]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 90.

IDF je ustvrdio da su učinili sve kako bi maksimalno smanjili civilne žrtve implementirajući širok sustav upozorenja koji je uključivao medijske objave i distribuciju letaka civilima kao i upozorenja da se klone specifičnih zgrada ili područja grada.[61] Upućivana su i direktna upozorenja poput telefonskih poziva ili upozoravajuće pucnjave na krovove kuća.[62] IDF tvrdi da je distribuirao preko 2,5 miljuna letaka i uputio 165, 000 telefonskih poziva upozorenja.[63]

3.3. Optužbe za ratne zločine

Kako bi se utvrdile povrede ljudskih i humanitarnih prava tokom operacije s obje strane, osnovana je posebna *United Nations Fact Finding Mission on the Gaza Conflict*. Misija je zaključila da Izrael nije poduzeo dovoljne mjere da bi smanjio civilne žrtve, broj ozlijeđenih kao i štetu na civilnim objektima.[64] Upozorenja koja je izdavao (letci) nisu dovoljno efikasni načini zaštite, zaključuje Misija.[65] Dalje stoji kako postoje dokazi za brojne namjerne napade na civile i civilne objekte kao i napade koji su izvršeni s ciljem sijanja straha civilnoj populaciji.[66] Također, postoje dokazi da Izraelske snage nisu dozvoljavale humanitarnim organizacijama da pristupe ranjenima i pruže im medicinsku pomoć. Potvrđeno je i da su izraelski vojnici koristili civile kao ljudske štitove.[67] Također, izraelska je vojska koristila bijeli fosfor, (npr. prilikom napada na UN-ovu školu u Gazi) ili *flechette* strelice.[68] Iako njihova upotreba nije zabranjena zakonom u određenim okolnostima je nedopustiva. *Flechette* su osobito neprikladne u urbanom ratovanju, dok bijeli fosfor uzrokuje ozbiljne zdravstvene posljedice.[69] Također, izraelska je vojska nelegalno uništila brojne objekte za proizvodnju

[61] „The operation in Gaza, factual and legal aspects“, The state of Israel, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/GazaOperation%20w%20Links.pdf, 3.
[62] „The operation in Gaza, factual and legal aspects“, The state of Israel, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/GazaOperation%20w%20Links.pdf, 3.
[63] „The operation in Gaza, factual and legal aspects“, The state of Israel, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/GazaOperation%20w%20Links.pdf, 3.
[64] „Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 413.
[65] „Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 413.
[66] „Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 414.
[67] „Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 415.
[68] „Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 414.
[69] „Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 413.

hrane, vode, i ostalu infrastrukturu, što je uzrokovalo dodatnu humanitarnu i ekonomsku krizu u Gazi.[70]

Hamas je optužen da se služi civilima kao ljudskim štitom te da koristi domove, džamije, škole i bolnice u vojne svrhe kao da i ispaljuje rakete iz gusto naseljenih urbanih područja prepunih civila. Prema izvješću UN-a, Hamas je prekršio međunarodno pravo nasumično lansirajući rakete na južni Izrael ne ciljajući pritom vojne mete već civile i uzrokujući time teške psihičke posljedice među traumatiziranim pučanstvom.[71] S druge strane ne postoje izravni dokazi da je Hamas usmjeravao civile na mjesta gdje su se lansirale rakete ili ih prisiljavao da se zadržavaju oko istih tokom napada.[72] Također, Misija nije pronašla ni dokaza da su Hamasovi borci koristili civilnu odjeću kako bi prikrili svoje djelovanje, što je bila još jedna od optužbi.[73]

[70]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 416.
[71]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 419.
[72]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 420.
[73]„Human rights in Palestine and other occupied Arab teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017. http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf, 420.

4. Drugi rat u Gazi: Operacija *Pillar of defense*

4.1. Uzroci

Unatoč službenom primirju od operacije *Cast Lead* na granici Izraela i Gaze i dalje su izbijali učestali incidenti. Palestinski militanti nikad nisu do kraja prestali s ispaljivanjem raketa, koje se početkom 2011. opet značajnije intenziviralo. U travnju i kolovozu 2011. te ožujku i lipnju 2012. preko 140 raketa ispaljeno je na Izrael. U međuvremenu se povećao i njihov domet i razorna snaga. Najrazornije su tzv. Fajr-5 rakete koje Hamas krijumčari iz Irana i čiji domet može doseći i do 75 kilometara.[74] Zbog navedenog u Izraelu je implementiran *Iron Dome*–sustav koji locira, presreće i uništava rakete ispaljene iz Gaze s 80% učinkovitošću.[75] Zbog raketa, Izrael je zaoštrio i kontrolu nad morem, smanjujući zonu ribarenja na 3 milje od obale umjesto 20 milja kako je bilo predviđeno Mirovnim procesom u Oslu.[76]

Zbog učestalosti incidenata teško je utvrditi točan povod za početak operacije. Izrael tvrdi da je povod za operaciju bio događaj 10. studenog 2012. kada je skupina palestinskih militanata ispalila protutenkovsku raketu na vozilo IDF-a koje je obavljalo rutinsku provjeru s izraelske strane granice, pri čemu su ozlijeđena četiri izraelska vojnika.[77] IDF je uzvratio granatiranjem prethodno lociranog izvora vatre pri čemu je četvero palestinskih mladića ubijeno na igralištu igrajući nogomet.[78] Militanti koji su izveli napad tvrde da je on osveta za ubojstvo 13-godišnjeg dječaka prilikom IDF-ovog upada u Gazu 8. studenog.[79] Sljedećih dana dodatno su se intenzivirali napadi raketama na izraelska područja da bi 13. studenog broj ispaljenih raketa dosegao 121.[80] Potaknuti salvom raketa, izraelski se sigurnosni kabinet

[74]„Operation Pillar of Defense: Summary of Events“, Israeli Defense Forces, pristup ostvaren 1. VII. 2017., https://www.idfblog.com/blog/2012/11/22/operation-pillar-of-defense-summary-of-events/
[75]„Israel deploys 'Iron Dome' rocket shield“, Al Jazeera, pristup ostvaren 1. VII., 2017., http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/03/201132718224159699.html
[76]„Israel and Hamas: Fire and Ceasefire in a new Middle East“, International Crisis Group, pristup ostvaren 15. I. 2017.,https://www.ecoi.net/file_upload/1226_1353937558_133-israel-and-hamas-fire-and-ceasefire-in-a-new-middle-east.pdf
[77]„Israel and Hamas: Fire and Ceasefire in a new Middle East“, International Crisis Group, pristup ostvaren 15. I. 2017., https://www.ecoi.net/file_upload/1226_1353937558_133-israel-and-hamas-fire-and-ceasefire-in-a-new-middle-east.pdf
[78]„Footballers condemn plans to hold U21 European championship in Israel“, The Guardian, pristup ostvaren 1. VII. 2015., http://www.theguardian.com/world/2012/nov/30/footballers-u21-european-championship-israel
[79]„Israel and Hamas: Fire and Ceasefire in a new Middle East“, International Crisis Group, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://www.ecoi.net/file_upload/1226_1353937558_133-israel-and-hamas-fire-and-ceasefire-in-a-new-middle-east.pdf
[80]„Rocket fire form Gaza and Palestinian Ceasefire violations after Operation Cast Lead“, Israel Ministry of Foreign Affairs, pristup ostvaren 1. VII. 2017.,

sastao i donio odluku o započinjanju operacije *Pillar of defense*čiji cilj je bio onesposobiti terorističke organizacije u Pojasu Gaze, ponajprije Hamas, te zaustaviti lansiranje raketa na Izrael.

4.2. Tijek operacije

Operacija je službeno započela 14. studenog 2012. ubojstvom šefa vojnog krila Hamasa, Ahmad al Jabarija. Izrael je nastavio svoju ofenzivu tokom noći, da bi sljedećeg dana troje izraelskih civila izgubilo život.[81] Istog dana, po prvi put od zaljevskog rata napadnuto je i predgrađe Tel Aviva.[82] IDF je dobio odobrenje da regrutira 30 000 pričuvnih vojnika zbog čega su mnogi očekivali kopnenu invaziju na Gazu.[83] Egipatski premijer Hisham Qandil 16. studenog posjetio je Pojas Gaze, zbog čega je dogovoreno trosatno primirje koje su najvjerojatnije prekršile obje strane istovremeno okrivljujući jedna drugu. Zvone sirene za uzbunu u Jeruzalemu i izraelska vojska odobrava pozivanje prvo 30 000 a zatim 75 000 rezervista. Narednih dana obje strane izmjenjuju vatru, odnosno Hamas nastavlja lansirati rakete, dok Izrael nastavlja zračne napade, ali i napade s mora. Osudu svjetske javnosti izazvalo je gađanje zgrade s medijskim kućama od strane izraelske vojske 18. studenog. Istog dana izvršen je napad na Mohammeda Jamala al-Dalua, pripadnika palestinske policije optuženog za zaštitu ljudi koje je Izrael tražio. Prilikom napada ubijeno je još jedanaest osoba, od čega su desetero bili žene i djeca.[84] Veliki broj palestinskih civilnih žrtava povećao je međunarodni pritisak na Izrael kako bi se primirje postiglo što prije. Dan prije nego je postignuto primirje, 20. studenog, pripadnik Hamasa pogubio je šestoricu Palestinaca zbog optužbi za suradnju s Izraelom, pri čemu je jednog od njih zavezanog za motor vukao ulicama Gaze.[85] Istog dana američka državna tajnica Hilary Clinton stiže u Izrael kako bi bila izraelski

---

http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/terrorism/pages/palestinian_ceasefire_violations_since_end_operation_cast_lead.aspx

[81]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 16. IX. 2017., http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[82]„What to know about operation Pillar of Defense, Tablet, pristup ostvaren 16. IX. 2017., http://www.tabletmag.com/scroll/116818/what-to-know-about-operation-pillar-of-defense

[83]„What to know about operation Pillar of Defense, Tablet, pristup ostvaren 16. IX. 2017., http://www.tabletmag.com/scroll/116818/what-to-know-about-operation-pillar-of-defense

[84]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1. IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[85]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1. IX. 2017.

posrednik u postizanju primirja. Egipatski predsjednik Mohammed Morsi također se uključio u pregovore i najavio kako je dogovor blizu. Prije nego što je postignuto primirje, u eksploziji autobusa u Tel Avivu, prvoj od 2006. godine, ozlijeđeno je 28 osoba.[86] Na konferenciji za novinare u Kairu, egipatski ministar vanjskih poslova Mohamed Kamal Amr i Hilari Clinton najavili su primirje koje stupa na snagu u 21 sat.[87] Prema točkama primirja Izrael obvezao prekinuti sve napade na Pojas Gaze - iz mora, zraka i kopna, uključujući intruzije i ciljanje pojedinaca S druge strane, sve palestinske frakcije prekinuti će napade iz smjera Pojasa Gaze prema Izraelu, uključujući raketne napade i sve druge napade uz granicu. Također je dogovoreno otvaranje prijelaza kako bi se olakšao protok ljudi i dobara.[88] Khaled Meshal, vođa Hamasa u egzilu, zahvalio je Egiptu na posredništvu u primirju i ustvrdio da je Izrael poražen.[89] Izraelski premijer Benjamin Netanyahu također je proglasio vojnu operaciju uspješnom i zahvalio američkom predsjedniku Obami za potporu Izraelu u svom pravu da se brani.

Prema IDF-u, u sedam dana trajanja operacije izraelska je vojska napala približno 1500 meta, što uključuje atentate na vodeće ljude Hamasa i Islamskog džihada, uništenje podzemnih bacača raketa i drugih lansirnih mjesta te tunela za krijumčarenje i skladišta oružja.[90] Prema podacima Izraelske sigurnosne agencije Palestinci su za vrijeme operacije lansirali 1667 raketa, od čega je više od četvrtine presreo sustav *Iron Dome*.[91]

4.3. Žrtve

---

http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[86]„Egypt FM: Israel, Hamas cease-fire to go into effect at 9pm“, The Jerusalem Post, pristup ostvaren 3. VII. 2017., http://www.jpost.com/Diplomacy-and-Politics/Egypt-FM-Israel-Hamas-cease-fire-to-go-into-effect-at-9pm

[87]„Egypt FM: Israel, Hamas cease-fire to go into effect at 9pm“, The Jerusalem Post, pristup ostvaren 3. VII. 2017., http://www.jpost.com/Diplomacy-and-Politics/Egypt-FM-Israel-Hamas-cease-fire-to-go-into-effect-at-9pm

[88]Matthew Keys, „TEXT: Ceasefire agreement between Israel and Gaza's Palestinians“, Reuters, 21.11.2012. pristup ostvaren 16. I. 2017. http://live.reuters.com/Event/Conflict_on_the_Gaza_Strip/57460762

[89]„Mashaal: Gazans to respect truce if Israel does“, The Jerusalem Post, pristup ostvaren 1. VII. 2017., http://www.jpost.com/Diplomacy-and-Politics/Mashaal-Gazans-to-respect-truce-if-Israel-does

[90]„ Operation Pillar of Defense: Summary of Events“, Israeli Defense Forces, pristup ostvaren 1. IX. 2017., https://www.idfblog.com/blog/2012/11/22/operation-pillar-of-defense-summary-of-events/

[91]Yael Stein, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense,* B'Tsalem, pristup ostvaren 1. IX. 2017., http://www.btselem.org/download/201305_pillar_of_defense_operation_eng.pdf

Tokom operacije na izraelskoj strani poginula su 4 civila i 2 vojnika, dok je 239 Izraelaca bilo ozlijeđeno, od čega 219 civila.[92] Relativno malen broj izraelskih žrtava IDF je objasnio njihovim uspješnošću u preventivnim detektiranju ispaljenih raketa jednako kao i sposobnošću napada na militante prilikom njihova lansiranja. Tu je i visoka uspješnost sustava *Iron Dome* u presretanju raketa, sobe otporne na bombe ugrađene u svaku izraelsku kuću, implementacija *Red Colour* alarm sistema i dopiranje do šire javnosti s *Home Front Commandom.*[93]

Broj palestinskih žrtava varira zavisno od izvora, no prema izvješću UN-ovog povjerenika za ljudska pravau sukobu je poginulo 174 Palestinaca od čega 101 civil. Šestero ih je ubijeno zbog nepravilnog lansiranja raketa koje su se vratile na prostor Gaze, a još sedmero od strane Hamasa zbog sumnje za suradnju s Izraelom.[94] IDF se ogradio od odgovornosti za velik broj civilnih žrtava na palestinskoj strani opravdavajući se kako su poduzete sve potrebne mjere kako bi se izbjegle civilne žrtve - od preciznih napada i preventivnih upozorenja Palestincima u vidu telefonskih poziva, distribucije upozoravajućih letaka na kojima se Palestincima savjetuje da se klone pripadnika Hamasa do tzv. *roof cnockinga*, pa čak i obustavljanja napada ako bi se utvrdilo da je civilno stanovništvo u opasnosti.[95]

4.4. Optužbe za ratne zločine

Prema izvješću UN-ovog visokog povjerenika za ljudska prava IDF se nije dosljedno pridržavao temeljnih načela razlike između napada na civile i borce, razmjernosti u napadima i mjera opreza prilikom napada.[96] Nadalje, učinkovitost, dostatnost i prikladnost poduzetih mjera u izvješću je ocjenjena upitnom. Izrael je tako optužen za nerazmjernu upotrebu sile, tj.

---

[92]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.VII. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[93]„Why is the Number of Israeli Casualties so Low?“, Israeli Defense Forces, pristup ostvaren 1. IX. 2017., https://www.idfblog.com/blog/2012/11/20/why-is-the-number-of-israeli-casualties-so-low/

[94]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

95„Operation Pillar of Defense: Summary of Events“, Israeli Defense Forces, pristup ostvaren 1. IX. 2017., https://www.idfblog.com/blog/2012/11/22/operation-pillar-of-defense-summary-of-events/

[96]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

ubijanje civila kao nužnih žrtava prilikom ciljanja na pripadnike Hamasa. Najpoznatiji takav slučaj je ubojstvo Mohammed Jamal al-Dalua, pripadnika palestinske policije optuženog za zaštitu ljudi koje je Izrael tražio. Prilikom napada ubijeno je još jedanaest osoba, od čega su desetero bili žene i djeca.[97] Izrael je optužen i za nepotrebno i prekomjerno uništavanje palestinskih kuća, imovine i ostale javne infrastrukture poput škola i bolnica. Tokom akcije napadnuti su i uredi medijskih kuća pri čemu je dvoje novinara ubijeno a osmero ozlijeđeno. IDF je napade opravdavao tvrdeći da im je cilj bio uništiti Hamasove komunikacijske kanale a ubijene novinare je optužio da rade za postaju koja propagira napade na Izrael.[98]

Palestinske oružane organizacije također su prekršile humanitarno i međunarodno pravo provođenjem neselektivnih napada ugrožavajući time civilno stanovništvo u Izraelu. U opasnost su doveli i civilno stanovništvo u Gazi, koristeći za lansiranje raketa gusto naseljena područja dovodeći se u situaciju da ih se optužuje za korištenje civila kao ljudskih štitova.[99] Šestero Palestinaca poginulo je zbog neispravno lansiranih raketa koje su se vratile na prostor Gaze, a još sedmero je pogubljeno bez suđenja od strane Hamasa zbog sumnje za suradnju s Izraelom.[100] IDF je također optužio pripadnike Islamskog džihada da, prerušavajući se u novinare, zloupotrebljavaju zaštitu koju imaju izvjestitelji.[101]

[97]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[98]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[99]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[100]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

[101]„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1.IX. 2017. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

5. Analiza dnevnih listova: Operacija *Cast lead*

5.1. Sadržaj analiziranih listova

Jutarnji list započinje svoje izvještavanje o operaciji s telefonskim intervjuom s Ihadom Al Ghusainom, Hamasovim glasnogovornikom, koji iz prve ruke dočarava psihozu u Gazi. Ghusian zaključuje kako *nećemo dopustiti da nas poubijaju* - što je i ujedno i naslov teksta.[102] Isti dan govori se i o Egipatskim optužbama usmjerenim Hamasu za nepropuštanje ranjenika iz Gaze. Također, 29. prosinca Jutarnji izvještava o Nevenu Jurici, hrvatskom veleposlaniku u Vijeću sigurnosti UN-a, kojem bliskoistočna kriza znatno otežava posao.[103] Značajan se prostor daje komentaru Amosa Oza, izraelskog književnika koji zaključuje da je bilo i vrijeme za ovaj napad za koji odgovornost snosi Hamas.[104] Još jednom izraelsku stranu priče zagovara Izraelski veleposlanik u Zagrebu Smuel Meir u intervjuu gdje govori o razlozima i opravdanjima za izraelsku operaciju.[105] Istog dana izlazi i komentar Miljenka Jergovića koji žestoko kritizira antisemitizam u komentarima na portalima i društvenim mrežama.[106]*Jutarnji* 31. prosinca donosi još jedan intervju s vojnim analitičarom Klemenom Grošaljem koji govori o povezanosti Hamasa i Irana, njihovoj ideološkoj sličnosti glede ideje teokratske države, kao i oružju koje Iran šalje u Gazu. Grošalj zaključuje da Hamas zbog svoje izoliranosti, nije velika prijetnja za Izrael kao što je to Hezbollah u Libanonu, te da bi kopnena invazija na Gazu donijela brojne žrtve. Na kraju govori kako *s obzirom da na vrlo malom prostoru živi velik broj ljudi, kolateralna je šteta za sad prilično ograničena. No teško je utvrditi ko je na tom prostoru zaista civil.*[107]Piše se i o napadu na brod *Dignity*, kao i općoj nestašici osnovnih potrepština u Gazi.[108]*Jutarnji* 1. siječnja donosi analiza unutarnje političke situacije pred predstojeće izbore gdje se piše da je operacija povećala popularnost šefu Likuda Benyaminu Netanyahuu i ministru obrane Ehudu Baracku te da većina Izraelaca podupire nastavak operacije u Gazi.[109] Velik se prostor zauzima i tema o sve većem dometu Hamasovih raketa i mogućnosti da će one uskoro doseći Dimonu, grad gdje se nalaze izraelska nuklearna postrojenja.[110]Tu je zatim prilog na dvije stranice o Khaledu Mashalu, Hamasovom vođi u sirijskom egzilu, koji je kako navode, sasvim slučajno došao na čelo organizacije nakon što ga

[102]Sandra Milković, „Nećemo ih pustiti da nas poubijaju“, *Jutarnji list,* 29.12.2008. 3.
[103]Sandra Milković, „U početku su ginuli policajci a sad ginu civili“, *Jutarnji list,* 29.12.2008. 4-5.
[104]Sandra Milović, „Amos Oz: bilo je i vrijeme za ovaj napad“, *Jutarnji list,* 30.12. 2008. 7.
[105]Sandra Milković, „Izrael kreće u kopnenu ofenzivu“, *Jutarnji list,* 20.12.2008. 6-7.
[106]Miljenko Jergović, „Virtualne neonacističke demonstracije“, *Jutarnji list,* 30.12.2008. 19.
[107]Nikolina Šajn, Izrael napao jer je Iran oslabio, *Jutarnji list,* 31.12.2008. 16-17.
[108]Sandra Milković, Izrael napao jer je Iran oslabio, Jutarnji list, 31.12.2008. 16-17.
[109]Sandra Milković, „Ehud Barak politički je najvše profitirao od rata“, 02.01. 2009.
[110]Sandra Milković, Željko Trkanjec, „Izrael u strahu od nuklearnog rata“, *Jutarnji list,* 03.01.2009. 3.

je Izrael nespretno pokušao otrovati.[111] Zatim donosi analizu izraelske vojne tehnike Klemena Grošelja.[112] Tu je i komentar Inoslava Beškera koji uspoređuje rat u Gazi s domovinskim, i zaključuje s obzirom da je omjer poginulih 4:635 u *Gazivlada pokolj a ne borbe*.[113] Analiziraju se odnosi arapskih zemalja (Sirije, Jordana, Egipta i Irana) s Hamasom kao i razlozi zašto nitko od njih ne želi previše intervenirati.[114] U svom komentaru na odbacivanje UN-ove mirovne rezolucije od Izraela i Hamasa Željko Trkanjec zaključuje kako Vijeće sigurnosti nema snage ishoditi prekid vatre ako to ne žele sve strane u sukobu.[115] Tu je zatim intervju s hrvatskom repericom palestinskih korijena Dyalom koja smatra da je *krajnje vrijeme da Palestinci dobiju svoju državu*.[116]*Jutarnji list* najopširnije izvješćuje o optužbama spram Izraela za korištenje fosfornih bomba u Gazi. Tu je još jedan komentar Inoslava Beškera, gdje se osvrće na porast antisemitizma u Europi, te ga oštro osuđuje.[117] Za kraj tu je završni komentar Sandre Milković, koja razmatra odnose između Hamasa i Fataha, te utjecaj rata na ravnotežu moći između dvije palestinske stranke, te naposljetku zaključuje: *rat prekinut, mira nema*.[118]

Večernji list također pisanje o operaciji započinje propalestinskim svjedočanstvom libanonskog dopisnika koji živopisno opisuje strahote bombardiranja u Gazi. Zanimljivo da u istom tekstu za uzrok prestanka primirja i rata krivi isključivo Izrael - za prekid primirja zaslužna je izraelska blokada Gaze dok se kao uzrok rata navode predstojeći izbori u Izraelu.[119] Tu je zatim još jedna propalestinska ispovijest majke koja je u izraelskom napadu izgubila pet djevojčica.[120] 1. siječnja najveći dio teksta zauzima opis dočeka Nove godine u Izraelu te intervju s lezbijkom Yeel koja puši marihuanu i smatra da Hamas treba uništiti.[121] Iako je u reportaži intervjuirana izraelska strana, iz njega se dadu iščitati podrugljivi komentari Borisa Pavelića koji ga piše te je opći dojam opet propalestinski: *Yeel podupire svoje kolege koji zasipaju pojas Gaze već sedam dana zasipaju bombama. Ta djevojka nema nimalo sućuti za više od milijun i pol Palestinaca koji se guraju na uskom prostoru i po čijim*

[111]Sandra Miloković, „Veliki vođa treće intifade“, *Jutarnji list*, 03.01.2009., 32-33.
[112]Klemen Grošelj, „Nove tehnologije smrti“, *Jutarnji list*, 05.01.2009., 7-8.
[113]Inoslav Bešker, „U Gazi pokolj a ne borbe“, *Jutarnji list*, 08.01.2009., 19.
[114]Antonija Handabaka, „Hamas je bez podrške Arapa“, *Jutarnji list*, 09.01.2009., 14-15.
[115]Željko Trkanjec, „Krah svijetskog sustava mira i sigurnosti“, *Jutarnji list*, 10.01.2009., 17.
[116]Tanja Rudež, „Krajnje je vrijeme da Palestinici dobiju svoju državu, *Jutarnji list*, 12.01.2009., 8-9.
[117]Inoslav Beškir, „Zločini ne opravdavaju antisemitizam“, *Jutarnji list*, 12.01.2009., 17.
[118]Sandra Milković, „Rat prekinut mira nema“, *Jutarnji list*, 19.01.2009., 16.
[119]Hassan Hadar Diab, „Svjedočanstvo iz Gaze: Helikopteri i F16 razaraju sve“, *Večernji list*, 29.12.2998., 12-13.
[120]Zorana Bajt, „Napadi na Gazu mogu potrajati više tjedana, *Večernji list*, 31.12. 2009., 13.
[121]Vojislav Mazocco, „Doček nove godine u predvorju pakla, *Večernji list*, 01.01.2009., 12-13.

glavama padaju smrtonosne bombe[122]. 3. siječnja dominantna tema je odlazak stranaca iz Pojasa Gaze kao i alarmantna humanitarna situacija i opća nestašica osnovnih životnih potrepština.[123] *Večernji list* puno pažnje posvećuje palestinskim žrtvama te tijeku izraelske vojne akcije. Jedan od tekstova posvećen je Hamasovim tunelima na granici s Egiptom koji služe za krijumčarenje oružja u Gazu.[124] Tu je i vijest o naporima novoizabranog američkog predsjednika Baracka Obame da stupi u izravan kontakt s Hamasom i težnji da ga uključi u mirovne pregovore.[125] Govori i o incidentu u Zeitonu gdje su izraelske snaga gađale civile.[126]Sljedeći članak posvećen je rezoluciji UN-a koja traži uspostavu neovisne misije za kršenje humanitarnih prava u Gazi[127], nakon toga se piše o prijedlogu UN-a da se Izrael prijavi Međunarodnom sudu pravde[128] kao i o odluci Izraela da osnuje pravni tim za obranu od mogućih tužbi. Za *Večernji* piše i general HRZ Josip Štimac koji uspoređuje operaciju u Gazi s Olujom.[129] Tu je zatim intervju s Osamom Al Mallahijem, liječnikom iz Gaze koji živopisno opisuje strahote rata i zaziva hrvatske liječnike *da učine nešto za spas djece iz Gaze.*[130]

Novi list gotovo u svakom izvještaju spominje palestinske žrtve, izraelske žrtve, humanitarnu katastrofu u Gazi te reakcije međunarodne zajednice na sukob kao i brojne prosvjede protiv istog. Također, zaista detaljno i nepristrano izvještava o svim relevantnim događajima vezanim uz sukob te se može dobiti jasna i detaljna slika situacije između Izraela i Hamasa. No komentari i ostali tekstovi vezani uz sukob izrazito su pro-palestinski. Tako je cijela stranica posvećena izjavi Zorana Pusića, predsjednika Građanskog odbora za ljudska prava, koji kritizira predsjednika Mesića smatrajući da je u svojim izjavama spram bliskoistočne situacije trebao biti oštriji.[131] Također donosi velik izvještaj o prosvjedu podrške Palestincima ispred zagrebačke džamije.[132] Zanimljivo je da se jedino u *Novom listu* mogu se naći tekstovi informativnog karaktera, i to čak tri. Tako se piše o povijesti Gaze kao i Hamasu i njegovoj povijesti te ustrojstvu. Zaključuje se da Zapad treba osuditi Izrael i Hamasu dati

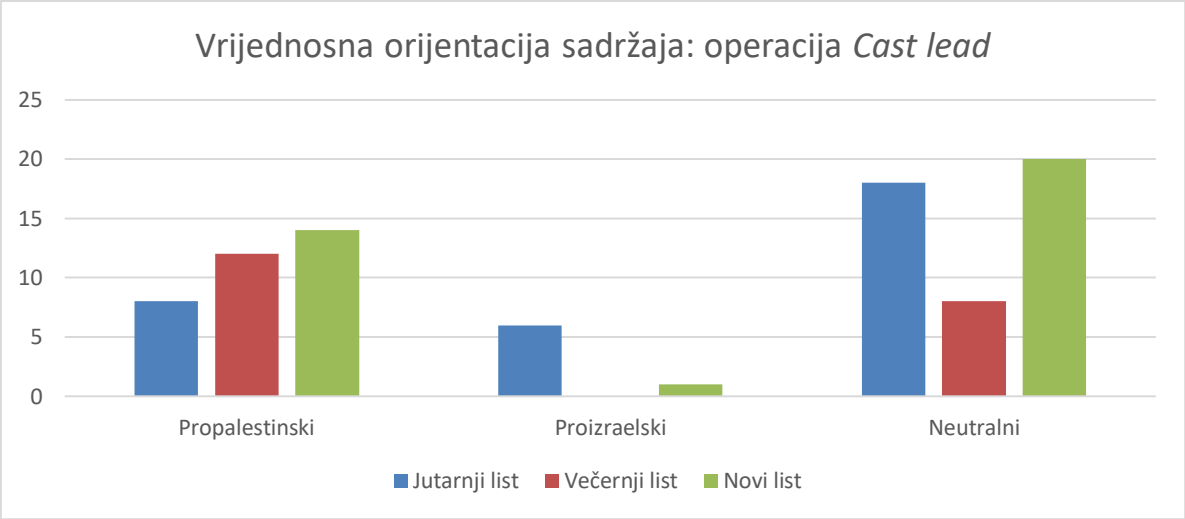
[122]Mazocco, „Doček nove godine u predvorju pakla, 12-13
[123]Vojislav Mazzocco, „Iz pojasa Gaze otišli stranci“, *Večernji list,* 03.09.2009., 14-15.
[124]Zorana Bajt, „Nema mira bez zatvaranja tunela koje koristi Hamas“, *Večernji list,* 07.01.2009., 13.
[125]Marina Šerić, „Barack Obama želi stupiti u izravni kontakt s Hamasom, *Večernji list,* 10.01.2009., 11.
[126]Šerić, „Barack Obama želi stupiti u izravni kontakt s Hamasom“, 11.
[127]Sanja Despot, „ Izrael prozvan za zločine, traži se neovisna istraga“, *Večernji list,* 14.01.2009., 13.
[128]Marina Šerić, „Tribunal za zločine u Gazi“, *Večernji list,* 15.01.2009., 12.
[129]Josip Štimac, „Što je UN-u granatiranje Gaze?“ *Večernji list,* 12.01.2009., 14-15.
[130]Hassan Hadar Diab, „Hrvatski kolege liječnici, učinite nešto za spas djece iz Gaze“, *Večernji list,* 18.01.2009., 14.
[131]Boris Pavelić, „Sukob na Bliskom istoku podijelio hrvatsku javnost“, Novi list, 30.12.2008., 9.
[132]Hrvoje Krešić, „ Šemso Tanković usporedio Izrael s Trećim Reichom“, Novi list, 03.01.2009., 2.

ustupke te ga uključiti ga u pregovore[133]. Sljedeći komentar odnosi se na predstojeće izbore u Izraelu, gdje se zaključuje da od rata profitiraju političari, ali i da je Izrael izgubio medijski rat.[134] Tu je komentar Borisa Pavelića na dvije stranice koji kritizira (svjetske) medije jer su prepustili i izvijestiti o velikim proturatnim prosvjedima u Tel Avivu i donosi intervjue s Izraelcima koji smatraju da je Izrael kriv za rat i zbog istog kritiziraju politiku svoje države.[135] Tu je tekst Borisa Pavelića o povijesti Palestine, s naglaskom na to da danas zid dijeli prostor Zapadne obale, odnosno Gaze od Izraela[136] kao i još jedan njegov komentar gdje zaključuje da je *Izrael agresor a Palestina žrtva*.[137] Tu je intervju s izraelskim veleposlanikom u Hrvatskoj Shmuelom Meriom, koji opravdava izraelske postupke, politiku i tvrdi kako je sve upućeno protiv Hamasa, koji je izraelski neprijatelj a ne Palestinaca.[138] Denis Romac piše kako zbog će izraelske i svjetske politike koja Palestincima uporno odbija dati državu, ispaštati upravo Izrael kada se *vojska mladića, potomaka palestinskih izbjeglica jednog dana vrati i osveti za počinjene nepravde*.[139] Tu je tekst koji se odnosi na objavu 9 izraelskih nevladinih organizacija koje se protive ratu i koje poručuju *Izraelci, pogledajmo se u ogledalo*.[140]

5.2. Analiza sadržaja

Za vrijeme operacije *Cast lead* ukupno je objavljeno 93 članka. Od toga 35 u *Jutarnjem listu*, 23 u *Večernjem listu* te 35 u *Novom listu* čiji je sadržaj zatim ocijenjen na temelju općeg dojma, tj. zastupaju li oni generalno palestinsku ili izraelsku stranu, ili su pak neutralni što je prikazano u *Grafu 1*.

[133]Hana Radulić, „Militanti koji grade sirotišta“, *Novi list,* 10.01.2009. 13.
[134]Jagoda Vukušić, „Bliski istok – brutalne predizborne bitke“, *Novi list,* 05.01.2009. 9.
[135]Boris Pavelić, „Olmert, Barak, Livni, vidimo se u Haagu“, 10.01.2009. 10.
[136]Boris Pavelić, „Sveta zemlja barbarska politika“, *Novi list,* 11.01.2009. 16-17.
[137]Boris Pavelić, „Izrael je agresor, Palestina je žrtva“, *Novi list,* 12.01.2009. 8.
[138]Jagoda Vukušić, „Hamas je naš neprijatelj, ne Palestinci“, *Novi list*, 15.01.2009. 11.
[139]Denis Romac, „Izrael sam kroji svoju sudbinu“, *Novi list,* 10.01.2009. 2.
[140]Boris Pavelić, „Izraelci, pogledajmo se u ogledalo“, *Novi list,* 17.01.2009. 11.

Graf 1: Vrijednosna orijentacija sadržaja: operacija *Cast lead*

Od 35 tekstova objavljenih u *Jutarnjem listu*, 8 ih je propalestinsko, 6 proizraelsko a 17 neutralno. U *Večernjem listu* od 23 analizirana teksta 12 je propalestinsko, 10 neutralno i ni jedan proizraelski. Od 35 tekstova u *Novom listu* 14 ih je propalestinsko, 1 proizraelski, i 20 neutralno. Iz navedenog se može zaključiti da su prilikom izvještavanja o operaciji *Cast lead*tekstovi tj. odabrane teme kroz koje se ulazilo u dublju analizu operacije bili generalno naklonjeniji palestinskoj strani. Najpristraniji je bio *Večernji list*, s najvećim postotkom tekstova kritičnih spram Izraela, zatim *Novi list*, dok je Jutarnji u manje-više jednakoj mjeri kritizirao obje strane.

Velik broj tekstova u *Jutarnjem* ocijenjen je proizraelskim zbog toga jer su isključivo kritizirali Hamas. Prvi od njih govorio je o tome kako Hamas ne dopušta ranjenima da liječničku pomoć potraže u Egiptu. Sljedeća tema posvećena je Khaledu Mashalu, Hamasovom vođi u sirijskom egzilu, koji je kako navode, ne baš najsposobniji sasvim slučajno došao na čelo organizacije nakon što ga je Izrael nespretno pokušao otrovati.[141] Zatim je tu intervju sa stanovnikom Zapadne obale koji ne podupire Hamas: *Narod je već umoran od borbe, pogotovo borbe kakvu zastupa Hamas. (...) Mislim da će sad Palestinci u Gazi željeti Fatah nakon što su vidjeli što im je Hamasova vlast priuštila.*[142] Također se u dva navrata naglašava se kako Hamas nema potporu arapskih država: Analizi razloga je posvećen cijeli jedan tekst *Hamas je bez podrške Arapa*,[143] a isto se spominje i na drugom mjestu: *Ako*

[141]Sandra Miloković, „Veliki vođa treće intifade“, *Jutarnji list*, 03.01.2009. 32-33.
[142]Sandra Milković, „Stanovnici Zapadne obale: Hamas si je sam kriv“, *Jutarnji list*, 14.01.2009. 12.
[143]Antonija Handabaka, „Hamas je bez podrške Arapa“, *Jutarnji list*, 09.01.2009. 14-15.

Hamas preživi vojni udar postat će faktor koji se neće moći ignorirati čega se groze Izraelci i njihovi arapski susjedi.[144]

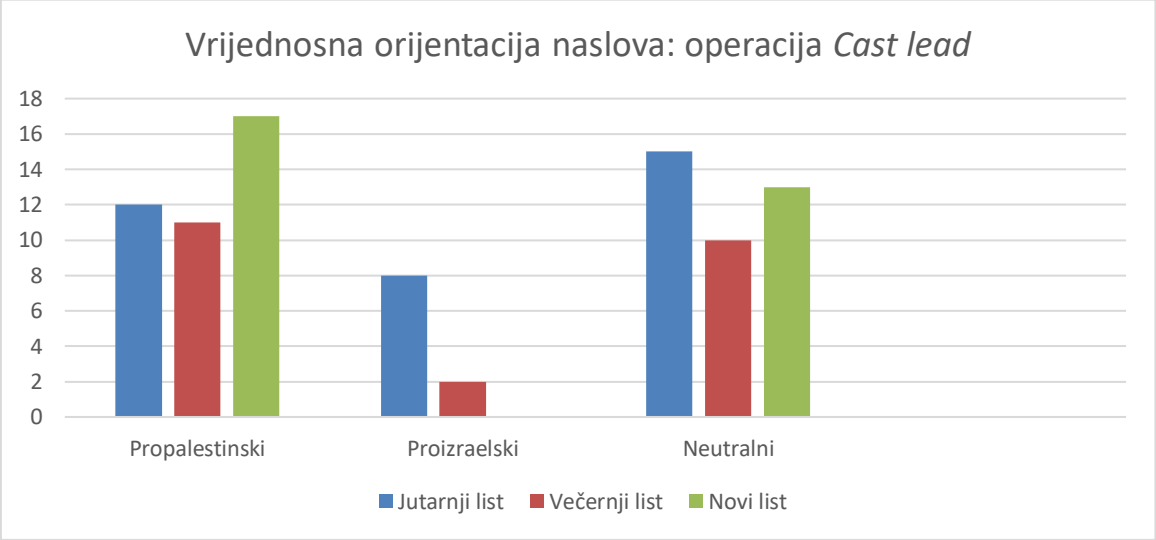
Isto tako, velik broj tekstova u *Novom listu* ocijenjen je propalestinskim jer se radilo o kolumnama ili komentarima. Dobar primjer navedenog je način na koji *Novi list* piše o Hamasu, naročito ako se usporedi s retorikom koju koristi *Jutarnji.* Tako u tekstu *Militanti koji grade sirotišta* stoji*: izraelska vlada odbija i samu pomisao da sjedne za stol s nekim od tih „militanata". Onome ko je do mira pregovarao bi i sa samim vragom.* (...) *Palestinski terorizam ne izvire iz zla već iz očaja*[145]. Slično opravdanje za razlog postojanja Hamasa nalazi se još na jednom mjestu: *A Hamas, taj pokret nastao iz očaja ponaša se kao da Palestinci ni nemaju više što izgubiti*.[146] No kad se u *Novom listu* javlja tekst u formi izvještaja, podjednako su zastupljene vijesti o demonstracijama i protiv Izraela i protiv Hamasa. *Prema policiji 4000 a prema riječima organizatora 20000 ljudi osudilo je Hamas na Trafalgar Squareu u Londonu uz transparent prekinite teror Hamasa. U subotu je u Londonu između 15 i 20000 odnosno čak 100 000 prema riječima organizatora iskazalo podršku Palestincima.*[147]Što je opet, primjer koji potvrđuje neutralnost Novog lista kad je riječ o izvještavanju, a pristranost kad je riječ o kolumnama i komentarima. Uz navedeno, teme koje su se najčešće javljale u *Novom listu* bile su nestašicu osnovnih životnih potrepština u Gazi kao i mirovna nastojanja te proturatni prosvjedi.

Također, velik broj tekstova u *Večernjem listu* ocijenjeno je propalestinskim jer se u njima žestoko kritizira Izrael i izraelski ratni zločini. Čak ih se sedam bavi samo i isključivo izraelskim ratnim zločinima. Članak naslovljen *Civile zatvorili u kuću pa ih bombardirali*[148] govori o incidentu u Zeitonu. Istom incidentu posvećen je i cijeli članak sljedećeg dana gdje između ostalog stoji: *Preživjela i ranjena djeda u bombardiranoj zgradi bespomoćno su pokraj mrtvih majki čekala pomoć i hranu*.[149] Još je jedan članak posvećen isključivo rezoluciji UN-a koja traži uspostavu neovisne misije za kršenje humanitarnih prava u Gazi[150], drugi je posvećen isključivo o prijedlogu UN-a da se Izrael prijavi Međunarodnom sudu pravde[151] a treći odluci Izraela da osnuje pravni tim za obranu od mogućih tužbi. Pribroji li se tome svjedočanstvo liječnika iz Gaze koji opisuje užasne ozlijede prouzročene izraelskim

[144]Sandra Milković, „Ulične borbe u Gazi", *Jutarnji list,* 12.01.2009. 12-13.
[145]Radulić, „Militanti koji grade sirotišta", 13.
[146]Pavelić, „Gaza Domovina očaja", 14-15.
[147]„Izraelske snage ušle u predgrađe Gaze", *Novi list,* 12.01.2009. 10.
[148]Marina Šerić, „Barack Obama želi stupiti u izravni kontakt s Hamasom, *Večernji list,* 10.01.2009. 11.
[149]MarinaŠerić, „Izraelska vojska u Pojasu Gaze počinila ratne zločine", *Večernji list,* 11.01.2009. 7.
[150]Sanja Despot, „ Izrael prozvan za zločine, traži se neovisna istraga", *Večernji list,* 14.01.2009. 13.
[151]Šerić, „Tribunal za zločine u Gazi", 12.

granatama: *Nikad u svojoj praksi a radio sam i kao liječnik u domovinskom ratu nisam vidio ranjenike s takvim ozljedama. (...) slično je i s fosfornim bombama od kojih u neopisivim mukama najviše umiru djeca. Ona koja nisu izravno pogođena najčešće oslijepe a sva su djeca u izravnoj opasnosti od ranjavanja i karcinoma*[152].

5.3. Analiza naslova

Graf 2: Vrijednosna orijentacija naslova: operacija *Cast lead*

U *Jutarnjem listu* od 35 naslova, 12 ih je propalestinsko, 8 proizraelsko a 15 neutralno. Proizraelski naslovi najčešće su kritični spram Hamasa: *Ranjeni su zbog Hamasa bez liječničke pomoći*[153]*, Hamas je bez podrške Arapa*[154]*, Stanovnici Zapadne obale: Hamas si je sam kriv*[155]. Propalestinski se naslovi pak najčešće odnose na velik broj poginulih u Gazi: U *Gazi pokolj a ne borbe*[156]ili pak *U Gazi je poginulo 257 djece*[157].

U *Večernjem listu* od 23 analizirana naslova, 11 ih je propalestinsko, 2 proizraelska, dok ih je ostatak neutralan. *Doček u predvorju pakla*[158]*, Lijevanim olovom po najvećem zatvoru na svijetu*[159]*, Izraelska vojska u Pojasu Gaze počinila ratne zločine*[160]*, Što je UN-u granatiranje*

[152]Hadar Diab, „Hrvatski kolege liječnici, učinite nešto za spas djece iz Gaze“,14.
[153]Martina Hrupić, „Ranjeni su zbog Hamasa bez liječničke pomoći“, *Jutranji list*, 29.12.2008.3.
[154]Antonija Handabaka, „Hamas je bez podrške Arapa“, *Jutarnji list*, 09.01.2009. 14-15.
[155]Sandra Milković, „Stanovnici Zapadne obale: Hamas si je sam kriv“, *Jutarnji list*, 14.01.2009. 12.
[156]Inoslav Bešker, „U Gazi pokolj a ne borbe“, *Jutarnji list*, 08.01.2009.19.
[157]Željko Trkanjec, „U Gazi je poginulo 257 djece“, *Jutarnji list*, 10.01.2009. 12-13.
[158]Mazocco, „Doček u predvorju pakla“, 12-13.
[159]Vojislav Mazzoco, „Lijevanim olovom po najvećem zatvoru na svijetu“, *Večernji list*, 04.01.2009. 14-15.
[160]MarinaŠerić, „Izraelska vojska u Pojasu Gaze počinila ratne zločine“, *Večernji list*, 11.01.2009. 7.

Gaze?[161]*, Hrvatski kolege liječnici, učinite nešto za spas djece iz Gaze*[162]samo su neki od primjera naslova kritičnih spram Izraela.

Ako se sudi samo prema naslovima, daleko najoštriji prema Izraelu je *Novi list* koji od 35 analiziranih ima 14 neutralnih i samo jedan proizraelski naslov, i on se odnosi na citat iz intervjua s izraelskim veleposlanikom u Hrvatskoj. Čak je 20 naslova u Novom listu naklonjeno palestinskoj strani, što potkrepljuju sljedeći primjeri: *Krvavi napad na Gazu*[163]*, Gaženje Gaze*[164]*, Gaza Domovina očaja*[165]*, Norveški liječnik: to je opći rat protiv civila*[166]*, Militanti koji grade sirotišta*[167]*, Olmert, Barak, Livni, vidimo se u Haagu*[168]*, Izraelci, pogledajmo se u ogledalo*[169]*, Izrael je agresor, Palestina je žrtva*[170].

Analiza vrijednosne orijentacije naslova prema ključnim akterima pokazala je da su u svim novinama naslovi bili uglavnom negativno orijentirani spram Izraela. Uzimajući u obzir da su naslovi snažni mehanizmi privlačenje pažnje ali i jedno od najučinkovitijih sredstava uokvirivanja informacija, odnosno nuđenja interpretativnih okvira na temelju kojih će čitatelji interpretirati ljude, mjesta, institucije ili događaje, možda se upravo iz ovog najviše vidi pristranost hrvatskih novina.

[161]Štimac, „Što je UN-u granatiranje Gaze?“ 14-15.
[162]Hadar Diab, „Hrvatski kolege liječnici, učinite nešto za spas djece iz Gaze“,14.
[163]„Krvavi napad na Gazu“,13.
[164]Zlatko Dizdarević, „Gaženje Gaze“, *Novi list,* 03.01.2009. 3.
[165]Boris Pavelić, „Gaza Domovina očaja“, *Novi list,* 04.01.2009. 14-15.
[166]Boris Pavelić, „Norveški liječnik: to je opći rat protiv civila“, *Novi list,* 05.01.2009. 10-11.
[167]Radulić, „Militanti koji grade sirotišta“, 13.
[168]Pavelić, „Olmert, Barak, Livni, vidimo se u Haagu“, 10.
[169]Boris Pavelić, „Izraelci, pogledajmo se u ogledalo“, *Novi list,* 17.01.2009., 11.
[170]Pavelić, „Izrael je agresor, Palestina je žrtva“, 8.

6. Analiza dnevnih listova: Operacija *Pillar of defense*

6.1. Sadržaj analiziranih listova

Jutarnji list započinje izvještavanje stavljajući naglasak na brojne žrtve koje su se zaredale što se vidi iz samog naslova (*U rati Hamasa i Izraela na obje strane ginu civili)* i istaknute fotografija BBC-jevog snimatelja kako u rukama drži sina stradalog u operaciji.[171] Osim o poginulima s obje strane, piše o atentatu na Jabarija i njegovom sprovodu te Hamasovoj evakuaciji zgrada i distribuciji upozoravajućih letaka od strane izraelske vojske.[172]Osim toga *Jutarnji* se bavi još razmatranjem mogućnosti kopnene invazije[173] te i analizom *Iron Dome*-a.[174] Zatim, 22. studenog donosi *Dva pogleda eskalacije na Bliskom istoku,* odnosno dva komentara gdje su navedeni najčešći narativi na koje se obje strane pozivaju kada žele legitimirati svoje pravo na obranu. Komentar koji donosi izraelsku stranu priče piše Ljubo Ruben Weits. Poziva se na Holokaust i pravo Izraela (kao i svake druge države uključujući i Hrvatsku) na obranu svog teritorija.[175] Palestinsku stranu zastupa Inoslav Bešker pozivajući se na Rezoluciju UN-a i uspostavu Palestine u granicama iz Rezolucije, rješenje izbjeglica i Jeruzalema, te uspoređuje Palestince s hrvatskim braniteljima u domovinskom ratu.[176] Inoslav Bešker piše i završnu analizu koja se uglavnom bavi ulogom stranih država u sukobu, a glavnim dobitnicima proglašava Egipat, Tursku i Katar koji su se pokazali kao nove sile u Bliskom istoku.[177]

Večernji list tvrdi da *Izrael napada Gazu jer želi spriječiti otvaranje te fronte ako krene na Iran*[178]. U članku se uspoređuje situaciju u Gazi s onom prije četiri godine kada je izvedena invazija na Gazu u operaciji *Cast Lead*. Kao i ovaj put, pred Obamom je tada bila inaguracija a pred Izraelom novi izbori, no Egiptom je vladao Mubarak a ne Muslimanska braća koja imaju bliske veze s Hamasom. Na kraju se zaključuje da Izraelu pogoduje započinjanje operacije jer se njome priprema za napad na Iran, vojno slabi Hamas ali mu i povećava

[171]Goran Andrijanić, „U ratu Hamasa i Izraela na obje strane ginu civili“, *Jutarnji list,* 16. 11. 2012., 26-27.
[172]Andrijanić, „U ratu Hamasa i Izraela na obje strane ginu civili“, 26-27.
[173]Andrija Paravić, Antonija Handabaka, „Hamas ispalio 850 raketa na Izrael“, *Jutarnji list,* 19.11.2012., 20-21.
[174]Goran Andrijanić, „Za rušenje oko 300 projektila iz Gaze potrošili 30milj dolara“ *Jutarnji list,* 20.11.2012. 20-21.
[175]Ljubo Ruben Weis, “Žalim svaku nevinu žrtvu ali Izrael ima pravo na postojanje”, *Jutarnji list,* 22.11.2012., 9.
[176]Inoslav Bešker, “Obama ima priliku zaraditi već dobivenog Nobela”, *Jutarnji list,* 22.11.2012., 8.
[177]Inoslav Bešker, „Hamas slavi unatoč 154 ubijenih, Izraelu i 6 žrtava previše“, *Jutarnji list,* 23.11.2012.
[178]Bernard Karakaš, „Izrael napada Gazu jer želi spriječiti otvaranje te fronte ako krene na Iran“, *Večernji list,* 16. 11. 2012., 28-29.

popularnost među Palestincima, što opet pogoduje jačanju desnice u Izraelu.[179] Također donosi mišljenje Tvrtka Jakovine koji smatra mogućnost za kopnenu invaziju Izraela na Gazu malo vjerojatnom. U istom tekstu vizualno je istaknuta izjava izraelskog premijera Netanjahua da *neće dopustiti da građani Izraela trpe napade iz Gaze već će poduzeti sve da zaštiti narod*.[180] Posebno je zanimljiv članak objavljen 20. studenog u kojem Igor Tabak, vojni analitičar portala *Obris* govori o navodnim izraelskim postrojbama koje unutar Gaze preobučene u palestinske civile traže Fajr-5 rakete.[181] Jedino *Večernji* donosi tu priču, a nigdje ne referiraju iz kojeg izvora ona potječe. *Večernji list* cijeli članak objavljen 21. studenog posvećuje isključivo bombaškom napadu u Tel Avivu naslovljujući ga *Bobmaški udari: Hamas će napadati bombama jer su im rakete neprecizne.*[182] Veliki članak zauzima cijelu stranice i dva stupca na drugoj stranici te je objavljen u rubrici „vijesti dana". U njemu donosi opširnu izjavu hrvatskog veleposlanika u Izraelu, Pjera Šimunovića kao i intervju s izraelskim veleposlanikom u Hrvatskoj, Yosefom Amranijem.[183] Tek sljedećeg dana, spominje se sklapanje primirja i analizira se tekst mirovnog sporazuma.[184] Završna analiza *Večernjeg lista* govori o svakodnevnom životu u Gazi, uspoređujući je s velikim logorom. Dotiče se problema poput pomorske i kopnene blokadu, 80%-tnu stopu nezaposlenosti, prenapučenost, visok natalitet, siromaštvo, nedostatak škola i lošu infrastrukturu.[185]

Novi list operaciju u Gazi opravdava približavanjem izbora u Izraelu naslovljujući članak *Netanjahu napao da dobije izbore?*. Sam naslov objašnjen je pozivanjem na pisanje izraelskih dnevnih novina i tvrdnje izraelske ljevice da se trenutna desničarska vlada odlučila na vojnu akciju kako bi osigurala izbornu pobjedu, što je bio slučaj i ranije u izraelskoj povijesti. Također, velik dio teksta posvećen je Ahmedu Jabariju i njegovom odnosu s Izraelom, gdje pozivajući se opet na pisanja izraelskih medija tvrde da je *Jabari zapravo je bio suradnik Izraela, odgovoran za njegovu sigurnost u Gazi*.[186] Pišu o svim važnim događajima poput zračnih uzbuna u Tel Avivu i Jeruzalemu, posjete egipatskog premijera Gazi te poziv

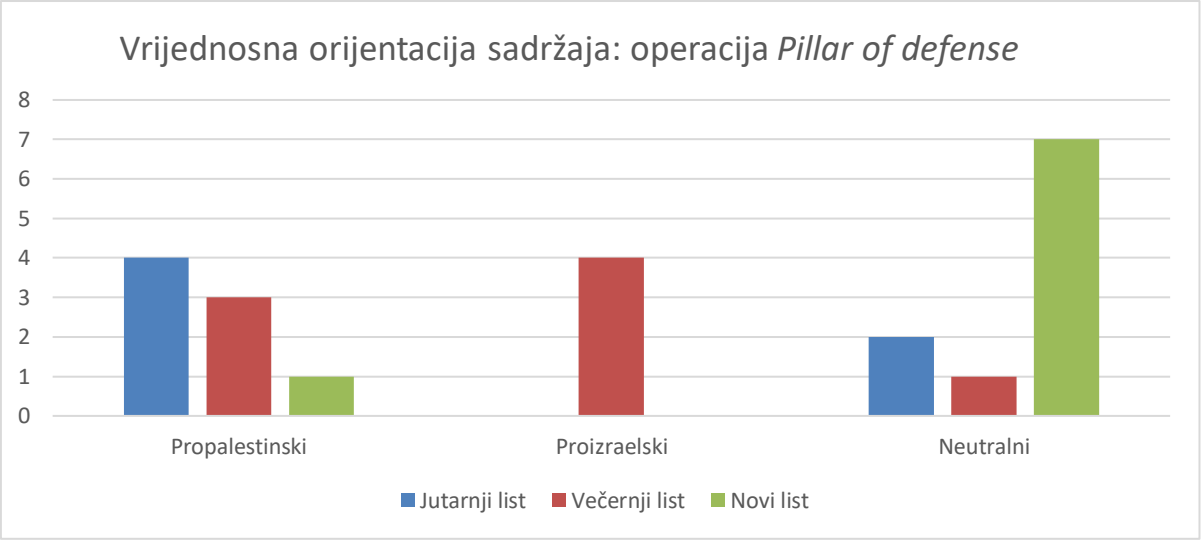
[179]Karakaš, „Izrael napada Gazu jer želi spriječiti otvaranje te fronte ako krene na Iran", 28-29.
[180]Bernard Karakaš, Hasan Haidar Diab, „Izraelci u šoku jer Hamas gađa Izrael i Tel Aviv", *Večernji list,* 17. 11. 2012., 28-29.
[181]Bernard Karakaš, „Izraelski komandosi u Gazi, stvarna akcija ili propaganda Hamasa?", *Večernji list,* 20.11.2012., 20-21.
[182]Bernard Karkaš, „Bobmaški udari: Hamas će napadati bombama jer su im rakete neprecizne" *Večernji list,* 22.11.2012., 16-17.
[183]Karakaš, „Bobmaški udari: Hamas će napadati bombama jer su im rakete neprecizne", 16-17.
[184]Bernard Karakaš, „Sporazum o prekidu vatre Hamas smatra pobjedom, Gaza slavi mir", *Večernji list,* 23.11.2012., 20.
[185]Karakaš,Hadar Diab, „Pojas Gaze", 20-21.
[186]Jagoda Vukušić, „Netanjahu napao da dobije izbore?", *Novi list,* 16.11.2012. 12-13.

Egipatskog predsjednika arapskim liderima na prekid diplomatskih odnosa s Izraelom.[187] Spominju hakerske napade na stranicu izraelske vlade, posjetu francuskog ministra vanjskih poslova Izraelu i susreta čelnika Turske i Katara s predstavnicima Hamasa i Islamskog džihada u Kairu.[188] Pišu o pokušaju postizanja primirja, te zahtjevima obje strane za isto. Za oko zapada vizualno istaknuta oštra izjava turskog predsjednika Erdogana pred zastupnicima svoje stranke u kojoj stoji da *Izrael vrši etničko čišćenje*[189] i da će odgovarati za svoje postupke. O primirju i napadu U Tel Avivu izvješćuje u opširnom tekstu te kad piše o bombaškom napadu spominje još da su zbog njega Palestinci izgubili podršku međunarodne javnosti dok je njime američka posrednica u primirju, Hilary Clinton, zaoštrila svoju poziciju u pregovorima.[190]*Novi list* 23. studenog još izvješćuje o slavlju u Gazi i prosvjedima na jugu Izraela zbog potpisivanja primirja. Donosi podatke o ukupnom broju poginulih, broju napadnutih meta u Gazi od strane Izraela, broju ispaljenih raketa od strane Hamasa te procjenu uspješnosti *Iron Dome*-a.[191] Završna analiza bavi se razlozima izraelskog nezadovoljstva primirjem. Zaključuje da je Izrael, unatoč podršci naroda za kopnenu invaziju nakon bombaškog napada u Tel Avivu potpisao primirje zbog teške geopolitičke situacije – gdje su na svim njegovim granicama na vlasti već jesu ili jačaju islamisti. Kao razlog nezadovoljstva navodi se i neizvjesnost rješenja krijumčarenje oružja u Gazu za koje nema garancije da će Egipat zaustaviti.[192]

6.2. Analiza sadržaja

Za vrijeme operacije *Pillar of defense* u hrvatskim je novinama izašlo ukupno 22 teksta. Od toga 6 u *Jutarnjem*, 8 u *Večernjem* i 8 u *Novom listu*. Svaki od objavljenih članaka valoriziran je na temelju općeg dojma, tj. zastupaju li oni generalno palestinsku ili izraelsku stranu, ili su pak neutralni, što je prikazano u *Grafu 3.*

[187]Jagoda Vukušić, „Hamas prvi put gađao Jeruzalem“ *Novi list,* 17.11. 2012. 17.
[188]Jagoda Vukušić, „Sporazum o primirju Hamasa i Izraela na pomolu“, *Novi list,* 19.11.2012., 10.
[189]Jagoda Vukušić, „Mir nadohvat ruke: Izrael odbacio dogovor o miru“, *Novi list,* 21.11.2012., 14-15.
[190]Jagoda Vukušić, „Mir dobio šansu“, *Novi list,* 21.11.2012.14-15.
[191]Jagoda Vukušić, „Svijet odahnuo, mir koji je dobar za sve“, *Novi list,* 23.1.2012. 14-15.
[192]Jagoda Vukušić, „Palestinskim suzama svijet ne vjeruje“, *Novi list,* 24.11.2012.14.

Graf 3: Vrijednosna orijentacija sadržaja: operacija *Pillar of defense*

Od ukupno 6 tekstova u *Jutarnjem listu*, 4 ih je propalestinsko, a dva bi se mogla svrstati u neutralne jer se bave analizom Iron Dome-a, skupog izraelskog proturaketnog sustava. Od 8 članaka u *Večernjem listu*, 3 ih je propalestinsko, 4 proizraelska a jedan neutralan. U *Novom listu* koji je u ratu u Gazi klasično izvještavao 7 članaka bilo je neutralno, a samo završna analiza propalestinska. Time se može postaviti teza generalno propalestinske orijentacije *Jutarnjeg*, proizraelske *Večernjeg* i nepristranog *Novog lista* prilikom izvještavanja o operaciji *Pillar of defense*. Navedeno se može potkrijepiti dominantnim temama o kojima su pisali određeni listovi, što je prikazano u grafu.

Primjerice, najučestalija tema koja se proteže kroz gotovo svaki članak u *Jutarnjem listu* brojne su palestinske žrtve. One se spominju u 4 od 6 objavljenih tekstova, dok se izraelske spominju upola manje puta. Također, one su spomenute na početku samog teksta te još dodatno vizualno istaknute, bilo na fotografijama ili podnaslovima. Tako se *Jutarnji* čak u dva navrata posebno referira na velik broj palestinskih žrtava u operaciji *Cast Lead*, ističući u podnaslovima: *Prije tri godine čak 1430 mrtvih, većina civili*[193], odnosno *Kad su zadnji put ušli u Gazu bilo je 1300 ubijenih*[194]. Dalje, još jedan fokus *Jutarnjeg* izraelski je proturaketni sustav, dok je s druge strane fokus *Večernjeg* domet Hamasovih raketa: *Prvi put ispaljen projektil M-75 koji ima domet oko 80 kilometara zbog čega su vlasti bile prisiljene zatvoriti zračnu luku u Tel Avivu.*[195]Osim toga, *Večernji list* najčešće piše o Hamasovim napadima na

[193]Paravić, Handabaka, „Hamas ispalio 850 raketa na Izrael". 20-21.
[194]Andrijanić, „Za rušenje oko 300 projektila iz Gaze potrošili 30milj dolara" ,20-21.
[195]Hassan Haidar Diab, „Izraelci zbunjeni kojim to oružjem napada Hamas", *Večernji list,* 19.11. 2012. 14.

Izrael. Oni se spominju, ili su tema u čak 5 od 8 objavljenih članaka. Usporedbe radi, Izraelskim napadima na Gazu bavi se samo dva puta. *Novi list* u svojim tekstovima nema dominantnih tema, već u jednakom opsegu spominje palestinske i izraelske žrtve kao i Hamasove odnosno izraelske napade. Razlog tome je što su oni pretežito pisani u formi klasičnog izvještaja, dok Jutarnji i večernji o operaciji pišu tematski. Jedino je završna analiza *Novog lista* naklonjena Palestini i kritična spram Izraela.

Daljnji primjer navedenoj tezi je način je na koji je prikazana posjeta Egipatskog premijera Hishama Qandila Gazi. Naime, za vrijeme posjete dogovoreno je trosatno primirje. Međutim, primirje je prekršeno a obje su strane okrivile jedna drugu.

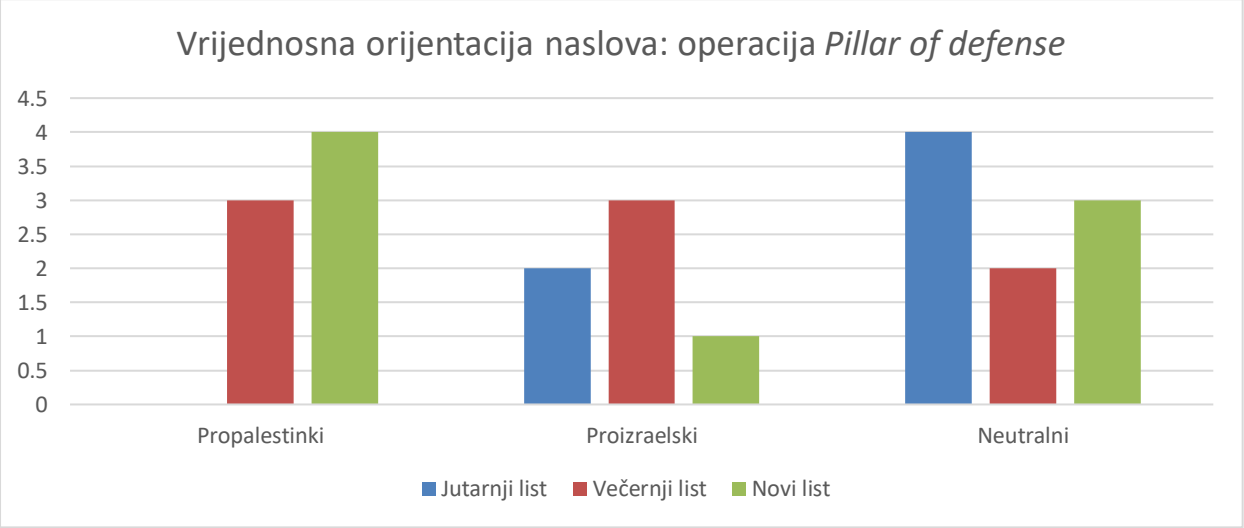
Jutarnji list ne spominje kršenje primirja već samo donosi vijest o Qandilovoj posjeti Gazi: *Qandil je otišao u Gazu gdje je posjetio bolnicu u kojoj leže Palestinci ranjeni u napadima. Posjetio je i vođe Hamasa kojima je dao bezrezervnu podršku u njihovoj borbi za slobodu svog teritorija*.[196]*Večernji list* donosi da je samo Hamas prekršio primirje: *U trenutku dok se Ghadid nalazio u Gazi obustavili smo napade no u to vrijeme iz pojasa Gaze na teritorij Izraela palo je dvadeset raketa.*[197] Na kraju, *Novi list* donosi obje strane priče pri tome citirajući izvore: *Iz izraelskih izvora Reuters je saznao da je Izrael bio spreman na primirje ako za vrijeme posijete i Hamas odloži oružje no iz Gaze se nastavilo raketirati južne izraelske gradove. Hamasovi izvori tvrde da je tijekom Kandilovog posjeta izraelski projektil pogodio zgradu Hamasovog vojnog zapovjednika pri čemu je poginulo dvoje civila, jedno od njih dijete.*[198]

Još jedan primjer gore navedene teze jest način na koji su listovi izvijestili o konačnim žrtvama u operaciji. Na izraelskoj strani poginulo je šestero ljudi od čega četvero civila dok na palestinskoj strani brojke variraju. Prema izvješću UN-ovog povjerenika za ljudska pravu sukobu je poginulo 174 Palestinaca od čega 101 civil. Prema izvješću Palestinskog centra za ljudska prava poginulo je 156 ljudi od čega 103 civila[199] dok Izraelski centar za ljudska prava navodi 167 poginulih Palestinaca od čega 83 civila.[200] Iako ni jedan list ne donosi brojke koje se poklapaju sa službenim izvješćima, moguće je da ona u vrijeme njihova izlaženja nisu bila objavljena.

[196]Paravić, Handabaka, „Hamas ispalio 850 raketa na Izrael“, 20-21.
[197]Karakaš, Hadar Diab,“ Izraelci u šoku jer Hamas gađa Jeruzalem i Tel Aviv“, 14.
[198]Jagoda Vukušić, „Hamas prvi put gađao Jeruzalem“, *Novi list,* 17.11.2012. 17.
[199]„Weekly report on Israeli Human Rights Violations in The Occupied Palestinian, Teritory, (14-21- Nov. 2012.)“Palestine Centre For Hunam Rights, pristup ostvaren 15. I. 2017., http://pchrgaza.org/en/?p=4083
[200]Stein, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense,* 3.

Tako *Jutarnji list* oštro piše o velikom broju palestinskih žrtava: *Po računima sa Zapada Izrael je u ovom predizbornom natezanju izgubio 6 života, a Hamas 154 (uglavnom civila). To nije znamenitih 10 za jednoga, to je 25 za jednoga što Izrael još jednom stavlja u poziciju da ga se optužuje za nerazmjerne, brutalne odmazde.*[201] *Večernji list* brojke spominje u tek jednoj rečenici, ne pridajući im pažnju u opsegu u kojem im pridaju ostali listovi: *Hamas, vojno-politička organizacija koja vlada Gazom proglasio je pobjedu unatoč 154 palestinske i tek 6 izraelskih žrtava*[202], dok suzdržavanje od komentara, jedino uspijeva *Novom listu*: *Tijekom operacije poginula su najmanje 162 Palestinca prema izvorima iz Gaze odnosno 177 prema izvorima iz Izraela s tim da iz Gaze tvrde da se većinom radi o civilima dok Izrael to negira tvrdi da su najmanje 120 među njima bili militanti. U Izraelu je od uzvratne paljbe poginulo 5 osoba, svi osim jednog bili su civili.*[203]

6.3. Analiza naslova

Graf 4: Vrijednosna orijentacija naslova: operacija *Pillar of defense*

Od 6 analiziranih naslova u *Jutarnjem*, ni jedan nije naklonjen Palestini, dva su proizraelska i 4 neutralna. Na primjer naslov iz *Jutarnjeg lista* objavljen 19. studenog *Hamas ispalio 850 raketa na Izrael*[204] prikazuje Izrael kao metu Hamasovih raketa i u tekstu nije razjašnjen niti je navedeno odakle je preuzet podatak. Podatak o 850 ispaljenih raketa je

[201]Inoslav Bešker, „Hamas slavi unatoč 154 ubijenih, izraelu i 6 žrtava previše“, *Jutarnji list*, 23.11.2012.
[202]Brenard Karakaš, Hasan Hadar Diab, „Pojas Gaze“, *Večernji list,* 26.11.2012., 20-21.
[203]Vukušić, Svijet odahnuo, mir koji je dobar za sve“, 14-15.
[204] Paravić, Handabaka, „Hamas ispalio 850 raketa na Izrael“, 20-21.

najvjerojatnije preuzet s IDF-ove twitter objave 18. studenog gdje stoji: *Some numbers from the last 5 days: 546 rockets fired from #Gaza hit #Israel + 302 Iron Dome interceptions = 848 rockets fired at us*[205]*Jutarnji* 20. studenog donosi tekst o *Iron Dome*-u naslovljen *Za rušenje oko 300 projektila iz Gaze potrošili 30 milj. dolara*.[206]

Večernji je postigao balans između propalestinskih (3), proizraelskih (3) i neutralnih (2). Primjer naslova u *Večernjem listu* koji prikazuju Izrael kao metu Hamasovih napada: *Izraelci u šoku jer Hamas gađa Izrael i Tel Aviv*[207]*, Izraelci zbunjeni kojim to oružjem napada Hamas*[208]*, Bombaški udari, Hamas će napadati bombama jer su im rakete neprecizne.*[209]

Novi list ima 4 propalestinska naslova, jedan proizraelski i 3 neutralna. Kritičnost spram Izraela tako se nazire u sljedećim naslovima *Erdogan: Izrael je teroristička država*[210] ili *Mir nadohvat ruke: Izrael odbacio dogovor o miru*[211]. No, sam sadržaj tekstova ih ublažava – prvi tekst donosi očitovanje brojnih svjetskih dužnosnika o operaciji pa tako i turskog predsjednika čiji je citat stavljen u naslov, dok se drugi odnosi na traženje dodatnog vremena od strane Izraela prije službenog proglašenja primirja.

[205]IDF, Twitter, pristup ostvaren 16. I. 2016., https://twitter.com/IDFSpokesperson/status/270417319728136192
[206]Andrijanić, „Za rušenje oko 300 projektila iz Gaze potrošili 30milj dolara“, 20-21.
[207]Karakaš, Haidar Diab, „Izraelci u šoku jer Hamas gađa Izrael i Tel Aviv“, 28-29.
[208]Haidar Diab, „Izraelci zbunjeni kojim to oružjem napada Hamas“, 14.
[209] Karakaš, „Bobmaški udari: Hamas će napadati bombama jer su im rakete neprecizne“, 16-17.
[210]Jagoda Vukušić, „Erdogan: Izrael je teroristička država“, *Novi list*, 20.11.2012., 20-21.
[211]Vukušić, „Mir nadohvat ruke“, 14-15.

7. Zaključak

Vrijednosna orijentacija članaka 115 članaka analiziranih u ovom radu prema svim je akterima bila u najvećem postotku neutralna. No tamo gdje je vrijednosni element izražen, članci su uglavnom bili naklonjeni palestinskoj strani.

Najneutralniji i najtemeljitiji bio je *Novi list*. Navedeno se može pripisati činjenici da je *Novi list* pretežno izvještavao, te u svojim izvještajima neutralno pokrivao širok raspon tema. No unatoč tome, *Novi list* je i dalje daleko od nepristranog što se najviše primjećuje u komentarima i kolumnama koji su gotovo bez iznimke bili propalestinski. Također, čak i ako su izvještaji bili neutralni naslovi su najčešće bili kritični spram Izraela, što je još jedan od pokazatelja pristranosti.

Jutarnji i *Večernji list* u većem su postotku pisali tematski ili komentatorski te je zbog toga izraženija i njihova pristranost. Pošto se o operacijama pisalo tematski, to je također i razlog zbog kojeg operacije nisu temeljito pokrivene u ova dva lista. Primjerice, tokom operacije *Cast lead* u velikom broju tekstova *Jutarnji list* bavio se isključivo kritikom spram Hamasa kao i davanjem prostora za izjave i intervjue osobama koje su zastupale izraelska stajališta što navodi na zaključak da *Jutarnji* tokom operacije *Cast lead* zastupao izraelsku stranu. S druge strane, za vrijeme operacije *Pillar of defense Jutarnji list* je pisao najčešće o palestinskim žrtvama i to na način da se kod čitatelja maksimalno probudi suosjećanje s palestinskom stranom što je odavalo dojam generalno propalestinske orijentacije. Slično se dogodilo i s *Večernjim listom*. On je prilikom izvještavanja o operaciji *Cast lead* bio propalestinski nastrojen, dok je za vrijeme operacije *Pillar of defense* bio proizraelski. Pišući o operaciji *Cast lead Večernji* je velik broj članaka posvetio isključivo izraelskim ratnim zločinima što navodi na zaključak da je tokom izvještavanja bio negativno orijentiran spram Izraela. S druge strane tokom operacije *Pillar of defense* više pažnje temama kroz koje se Izrael prikazuje kao žrtva Hamasovih napada, dok se teme poput palestinskih žrtava zaobilaze. Iz tog razloga *Jutarnji* i *Večernji list* teško je generalno okarakterizirati kao dominantno propalestinske ili proizraelske, no definitivno se može zaključiti da je njihovo izvještavanje bilo površno i nepotpuno.

Navedeno navodi na zaključak kako se pogledi i interesi se razlikuju u analiziranim listovima. Ni jedan od analiziranih listova nije u potpunosti zadovoljio kriterije po kojima je provođena analiza. Vrijednosna orijentacija članaka prema ključnim akterima nije uvijek bila neutralna, što najbolje pokazuje zastupljenost određenih aspekata operacije u velikom broju

tekstova, kroz što se čitatelja se dubinski uvodi u priču s proizraelske ili propalestinske strane, češće propalestinske. Dakle, svaki od analiziranih listova pridavao je veću pažnju određenim temama, kao i izvještavao na različite načine o istim događajima ili ključnim akterima. Iz istog se može zaključiti da je hrvatski tisak pristrano i nepotpuno izvještavao o sukobu Izraela i Hamasa u Gazi. Pošto je riječ o najtiražnijim listovima Hrvatskoj, oni uvelike utječu i na javno mnijenje stanovništva te imaju ogromnu ulogu u nacionalnom i regionalnom pogledu prema Bliskom istoku zbog čega su kao historiografski izvori izuzetno relevantni u određivanju razine sadržaja disporporcije u hrvatskim tiskovinama.

8. Objavljeni izvori i literatura

Andrijanić, Goran. „Diplomati do ponoći moraju postići miri ili počinje invazija“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 21.11.2012., 36-37.

Andrijanić, Goran. „U ratu Hamasa i Izraela na obje strane ginu civili“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 16. 11. 2012., 26-27.

Andrijanić, Goran. „Za rušenje oko 300 projektila iz Gaze potrošili 30milj dolara“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 20.11.2012., 20-21.

Avdović, Erol. „Najteži dan veleposlanika Nevena Jurice“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 29.12.2008., 5.

Avdović, Erol. „Neizbježan sukob Izraela i Hezbollaha u Libanonu“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 30.12.2008., 7.

Bajt, Zorana. „Napadi na Gazu mogu potrajati više tjedana“. *Večernji list*, (Zagreb), 31.12. 2009., 13.

Bajt, Zorana. „Rat do istrebljenja Hamasa“. *Večernji list*, (Zagreb), 30.12.2008., 14-15.

Bajt, Zorana. „Nema mira bez zatvaranja tunela koje koristi Hamas“. *Večernji list*, (Zagreb), 07.01.2009. 13.

Bajt, Zorana. „Pustili pomoć i nastavili napade“. *Večernji list*, (Zagreb), 08.01.2009. 14-15.

Bešker, Inoslav. „Hamas slavi unatoč 154 ubijenih, Izraelu i 6 žrtava previše“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 23.11.2012.

Bešker, Inoslav. “Obama ima priliku zaraditi već dobivenog Nobela”. *Jutarnji list,* (Zagreb), 22.11.2012., 8.

Bešker, Inoslav. „U Gazi pokolj a ne borbe“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 08.01.2009.19.

Bešker, Inoslav. „Zločini ne opravdavaju antisemitizam“, *Jutarnji list,* (Zagreb), 12.01.2009. 17.

„Broj poginulih u Gazi prešao 300“. *Novi list*, (Rijeka), 12.01.2009. 10.

Cohen, Raphael S.; Johnson, David E.; Thaler, David E.; Allen, Brenna; Bartels, Elizabeth M.; Cahill, James; Efron, Shira. *From Cast Lead to Protective EdgeLessons from Israel's Wars in Gaza.* Santa Monica: RAND corporation, 2017.

Despot, Sanja. „ Livni: UN ne odlučuje". *Večernji list*, (Zagreb), 13.01.2009. 13.

Despot, Sanja. „Nakon Izraela i Hamas jučer proglasio primirje". *Večernji list*, 19.01.2009. 11.

Despot, Sanja. „Izrael osnovao pravni tim za obranu od tužbi". *Večernji list*, (Zagreb), 24.01.2009. 14.

Despot, Sanja. „ Izrael prozvan za zločine, traži se neovisna istraga". *Večernji list*, (Zagreb), 14.01.2009. 13.

Dizdarević, Zlatko. „Gaženje Gaze". *Novi list*, (Rijeka), 03.01.2009. 3.

Gabi Siboni, *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review*, (Tel Aviv: Institute for National Security Studies, 2014), pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/systemfiles/SystemFiles/Operations%20Cast%20Lead,%20Pillar%20of%20Defense,%20and%20Protective%20Edge_%20A%20Comparative%20Review.pdf .

Grošelj, Klemen. „Nove tehnologije smrti". *Jutarnji list*, (Zagreb), 05.01.2009. 7-8.

Handabaka, Antonija. „Hamas je bez podrške Arapa". *Jutarnji list*, (Zagreb), 09.01.2009. 14-15.

Handabaka, Antonija. „Izraelci i Hamas uz pomoć Egipta dogovorili prekid vatre u Gazi". *Jutarnji list*, (Zagreb), 21.11.8-9.

Handabaka, Antonija. „Izraelci prepolovili Pojas Gaze. *Jutarnji list*, (Zagreb), 05.01.2009.2-3.

Handabaka, Antonija. „Izraelski tenkovi i vojnici ušli u pojas Gaze". *Jutarnji list*, (Zagreb), 04.01.2009.

Handabaka, Antonija. „Treća faza akcije:ulazak u gradove". *Jutarnji list*, (Zagreb), 08.01.2009. 14-15.

Hadar Diab, Hassan. „Hrvatski kolege liječnici, učinite nešto za spas djece iz Gaze“. *Večernji list*, (Zagreb), 18.01.2009. 14.

Haidar Diab, Hassan. „Izraelci zbunjeni kojim to oružjem napada Hamas“. *Večernji list,* (Zagreb), 19.11. 2012., 14.

Hadar Diab, Hassan. „Novim ratom na sjeveru smanjiti pritisak na Gazu“. *Večernji list*, (Zagreb), 30.12.2008. 14.

Hadar Diab, Hassan. „Pojas Gaze pretvorit ćemo u izraelsku grobnicu“. *Večernji list*, (Zagreb), 02.01. 2009. 14.

Hadar Diab, Hassan. „Svjedočanstvo iz Gaze: Helikopteri i F16 razaraju sve“. *Večernji list*, (Zagreb), 29.12.2008. 12-13.

„How Does the IDF Minimize Harm to Palestinian Civilians?“ IDF, pristup ostvaren 16. I. 2016., https://www.idfblog.com/blog/2012/11/15/how-does-the-idf-minimize-harm-to-palestinian-civilians/

Hrupić, Martina. „Ranjeni su zbog Hamasa bez liječničke pomoći“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 29.12.2008.3.

„Human Rights in Palestine and Other Occupied Arab Teritories“, United nations, pristup ostvaren 15.IX.2017.,http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A-HRC-12-48.pdf.

IDF, Twitter, pristup ostvaren 16. I. 2016., https://twitter.com/IDFSpokesperson/status/270417319728136192

„Humanitarni konvoj na putu za Gazu“. *Novi list*, (Rijeka), 20.01.2009. 12.

„I Hamas proglasio prekid vatre“. *Novi list*, (Rijeka), 19.01.2009. 10.

„Israel and Hamas: Conflict in Gaza (2008-2009)“, Congressional Research Service, pristup ostvaren 15. IX. 2017., https://fas.org/sgp/crs/mideast/R40101.pdf.

„Israel and Hamas: Fire and Ceasefire in a new Middle East“, International Crisis Group, pristup ostvaren 15. I. 2016., https://www.ecoi.net/file_upload/1226_1353937558_133-israel-and-hamas-fire-and-ceasefire-in-a-new-middle-east.pdf

„Izrael i Hamas odbacili rezoluciju i nastavili rat“. *Novi list*, (Rijeka), 10.01.2009. 11.

„Izrael nastavio bombardirati Gazu, priprema kopnenu invaziju“. *Novi list*, (Rijeka), 29.12.2008. 11.

„Izrael lecima upozorava na pojačanje ofenzive“. *Novi list*, (Rijeka), 11.01.2009. 13.

„Izrael u sveopćem ratu protiv Hamasa“. *Novi list*, (Rijeka), 30.12.2008. 13.

„Izraelska vojska ušla u grad Gazu“. *Novi list*, (Rijeka), 14.01.2009. 10.

„Izraelske snage ušle u predgrađe Gaze“. *Novi list*, (Rijeka), 12.01.2009. 10.

Jergović, Miljenko. „Virtualne neonacističke demonstracije“,*Jutarnji list*, (Zagreb), 30.12.2008. 19.

Karakaš, Bernard. „Bobmaški udari: Hamas će napadati bombama jer su im rakete neprecizne“. *Večernji list*, (Zagreb), 22.11.2012., 16-17.

Karakaš, Bernard. „Izrael napada Gazu jer želi spriječiti otvaranje te fronte ako krene na Iran“. *Večernji list,* (Zagreb),16. 11. 2012., 28-29.

Karakaš, Bernard „Izraelski komandosi u Gazi, stvarna akcija ili propaganda Hamasa?“. *Večernji list*, (Zagreb), 20.11.2012., 20-21.

Karakaš, Bernard. „Sporazum o prekidu vatre Hamas smatra pobjedom, Gaza slavi mir“. *Večernji list*, (Zagreb), 23.11.2012., 20.

Karakaš, Bernard; Haidar Diab, Hasan. „Izraelci u šoku jer Hamas gađa Izrael i Tel Aviv“. *Večernji list,* (Zagreb), 17. 11. 2012., 28-29.

Karakaš, Brenard; Hadar Diab, Hasan. „Pojas Gaze“. *Večernji list,* (Zagreb), 26.11.2012., 20-21.

Keys, Matthew. „TEXT: Ceasefire agreement between Israel and Gaza's Palestinians“, *Reuters,* 21.11.2012. pristup ostvaren 16. I. 2017 .http://live.reuters.com/Event/Conflict_on_the_Gaza_Strip/5746076

Krešić, Hrvoje. „Šemso Tanković usporedio Izrael s Trećim Reichom“. *Novi list*, (Rijeka), 03.01.2009. 2.

Kupanovac, Aurelija. „Pogođen UN-ov kompleks u Gazi, dogovoreno primirje“. *Večernji list*, (Zagreb), 16.01.2009. 15.

„Krvavi napad na Gazu“. *Novi list*, (Rijeka), 28.12.2009.13.

„Mashaal: Gazans to respect truce if Israel does“, The Jerusalem Post, pristup ostvaren 1. VII. 2015., http://www.jpost.com/Diplomacy-and-Politics/Mashaal-Gazans-to-respect-truce-if-Israel-does

Mazzocco, Vojislav. „Doček u predvorju pakla“. *Večernji list*, (Zagreb), 02.01.2009. 12-13.

Mazzocco, Vojislav. „Iz pojasa Gaze otišli stranci“. *Večernji list*, (Zagreb), 02.01.2009. 14-15.

Mazzoco, Vojislav. „Lijevanim olovom po najvećem zatvoru na svijetu“. *Večernji list*, (Zagreb), 04.01.2009.14-15.

Mazzoco, Vojislav. „Opkoljeni Hamas nema šanse“. *Večernji list*, (Zagreb), 05.01.2009., 2-3.

Mijić, Branko. „Cioniam i cinizam“. *Novi list*, (Rijeka), 29.12.2008., 2.

Milković, Sandra. „Akcija će stati prije dolaska Obame na vlast“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 15.01.2009., 16.

Milković, Sandra. „Amos Oz: bilo je i vrijeme za ovaj napad“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 30.12. 2008., 7.

Milković, Sandra. „Bijeg iz Gaze“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 13.01.2009., 8-9.

Milković, Sandra. „Ehud Barak politički je najviše profitirao od rata“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 02.01. 2009., 12.

Milković, Sandra. „Hamas je sada oslabljen“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 18.01.2009. 12-13.

Milković, Sandra. „Hamas, protivnik Izraela i Fataha“, *Jutarnji list*, (Zagreb), 31.12.2008.

Milković, Sandra. „Izrael 40 puta napao iz zraka,pregovora nema“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 11.01.2009.

Milković, Sandra. „Izrael kreće u kopnenu ofenzivu“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 30.12.2008., 6-7.

Milković, Sandra. „Livni i Rice dogovaraju prekid vatre“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 17.01.2009., 14-15.

Milković, Sandra. „Nećemo ih pustiti da nas poubijaju“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 29.12.2008., 3.

Milković, Sandra. „Rat prekinut mira nema“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 19.01.2009., 16.

Milković, Sandra. „Stanovnici Zapadne obale: Hamas si je sam kriv“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 14.01.2009., 12.

Milković, Sandra. „U početku su ginuli policajci a sad ginu civili“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 29.12.2008., 4-5.

Milković, Sandra. „Ulične borbe u Gazi“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 12.01.2009., 12-13.

Milković, Sandra. „Veliki vođa treće intifade“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 03.01.2009., 32-33.

Milković, Sandra. „Zračni napadi tek su početak“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 27.12.2008., 8-9.

Milković, Sandra; Trkanjec, Željko. „Izrael u strahu od nuklearnog rata“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 03.01.2009., 3.

„Mir u pojasu Gaze potpisuje se danas“. *Novi list,* (Rijeka), 18.01.2009. 14.

„Nakon trosatnog prekida vatre Izraelci nastavili ofenzivu“. *Novi list,* (Rijeka), 08.01.2009. 10-11.

„Olmert: Zračni napadi su samo početak obračuna s Hamasom“. *Novi list,* (Rijeka), 31.12.2008. 11.

„Operation Pillar of Defense: Summary of Events“, Israeli Defense Forces, pristup ostvaren 1. IX. 2017., https://www.idfblog.com/blog/2012/11/22/operation-pillar-of-defense-summary-of-events/

Paravić, Andrija; Handabaka, Antonija. „Hamas ispalio 850 raketa na Izrael“. *Jutarnji list,* (Zagreb), 19.11.2012., 20-21.

Pavelić, Boris. „Gaza Domovina očaja“. *Novi list*, (Rijeka), 04.01.2009., 14-15.

Pavelić, Boris. „Izrael je agresor, Palestina je žrtva“. *Novi list*, (Rijeka), 12.01.2009., 8.

Pavelić, Boris. „Izraelci, pogledajmo se u ogledalo“. *Novi list*, (Rijeka), 17.01.2009., 11.

Pavelić, Boris. „Norveški liječnik: to je opći rat protiv civila“. *Novi list*, (Rijeka), 05.01.2009., 10-11.

Pavelić, Boris. „Olmert, Barak, Livni, vidimo se u Haagu”, *Novi list*, (Rijeka), 10.01.2009., 10.

Pavelić, Boris. „Sukob na Bliskom istoku podijelio hrvatsku javnost“. *Novi list*, (Rijeka), 30.12.2008., 9.

Pavelić, Boris. „U Gazi ginu djeca, u Izraelu disciplina spašava civile“. *Novi list*, (Rijeka), 03.01.2009., 10-11.

Pavelić, Boris. „U tri dana ubijeno 30 djece, Hamas nije poražen“. *Novi list*, (Rijeka), 07.01.2009., 10-11.

Pavelić, Boris. „UN: Izraelci ubili najmanje 40 djece u Gazi“. *Novi list*, (Rijeka), 02.01.2009., 13.

Pavelić, Boris. „Sveta zemlja barbarska politika“. *Novi list*, (Rijeka), 11.01.2009., 16-17.

„Pogođen UN-ov kompleks u Gazi“. *Novi list*, (Rijeka), 16.01.2009., 10.

„Prihvaćen prekid vatre u Gazi“. *Novi list*, (Rijeka), 15.01.2009., 10.

Puhovski, Žarko. „Izrael pobijedio a izgubio“. *Večernji list*, (Zagreb), 24.01.2009., 13.

Radulić, Hana. „Militanti koji grade sirotišta“. *Novi list*, (Rijeka), 10.01.2009. 13.

„Rakete iz Libanona pogodile Izrael“. *Novi list*, (Rijeka), 09.01.2009., 12.

„Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1", Human Rights Council, pristup ostvaren 1. I. 2016. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.35.Add.1_AV.pdf

Romac, Denis. „Izrael sam kroji svoju sudbinu“. *Novi list*, (Rijeka), 10.01.2009., 2.

Ruben Weis, Ljubo. “Žalim svaku nevinu žrtvu ali Izrael ima pravo na postojanje”. *Jutarnji list*, (Rijeka), 22.11.2012., 9.

Rudež, Tanja. „Krajnje je vrijeme da Palestinci dobiju svoju državu“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 12.01.2009. 8-9.

Šajn, Nikolina. „Stat ćemo kad Hamas pristane na primirje“, *Jutarnji list*, (Zagreb), 30.12.2008. 7.

Šajn, Nikolina. „Izrael napao jer je Iran oslabio“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 31.12.2008. 16-17.

Šerić, Marina. „Barack Obama želi stupiti u izravni kontakt s Hamasom“. *Večernji list*, (Zagreb), 10.01.2009. 11.

Šerić, Marina. „Izraelska vojska u Pojasu Gaze počinila ratne zločine“. *Večernji list*, (Zagreb), 11.01.2009., 7.

Šerić, Marina. „Libanon raketirao sjever Izraela, 60 napada u Gazi“. *Večernji list*, (Zagreb), 09.01.13., 12.

Šerić, Marina. „Tribunal za zločine u Gazi“. *Večernji list*, (Zagreb), 15.01.2009., 12.

Štimac, Josip. „Što je UN-u granatiranje Gaze?“. *Večernji list*, (Zagreb), 12.01.2009., 14-15.

„The operation in Gaza“, The state of Israel, pristup ostvaren 15. IX. 2009., http://mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/GazaOperation%20w%20Links.pdf

Trkanjec, Željko. “Palestincima će Barack Obama dati državu”. *Jutarnji list*, (Zagreb), 16.01.2009., 14-15.

Trkanjec, Željko. „U Gazi je poginulo 257 djece“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 10.01.2009., 12-13.

Trkanjec, Željko. „Krah svijetskog sustava mira i sigurnosti“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 10.01.2009., 17.

„Unatoč pregovorima nastavljen rat u Gazi“. *Novi list*, (Rijeka), 17.01.20-09., 10.

Vujaklija, Anamarija. „Zaustavite smrt u Gazi“. *Jutarnji list*, (Zagreb), 03.01.2009. 3.

Vukušić, Jagoda. „Bliski istok – brutalne predizborne bitke“, *Novi list*, (Rijeka), 05.01.2009., 9.

Vukušić, Jagoda. „Erdogan: Izrael je teroristička država“. *Novi list*, (Rijeka), 20.11.2012., 20-21.

Vukušić, Jagoda. „Hamas prvi put gađao Jeruzalem“. *Novi list*, (Rijeka), 17.11. 2012., 17.

Vukušić, Jagoda. „Hamas je naš neprijatelj, ne Palestinci“. *Novi list*, (Rijeka), 15.01.2009., 11.

Vukušić, Jagoda. „Mir dobio šansu“. *Novi list*, 21.11.2012., 14-15.

Vukušić, Jagoda. „Mir nadohvat ruke: Izrael odbacio dogovor o miru“. *Novi list*, (Rijeka), 21.11.2012., 14-15.

Vukušić, Jagoda. „Može li se sada proglasiti Palestina?“. *Novi list*, (Rijeka), 19.01.2009., 9.

Vukušić, Jagoda „Netanjahu napao da dobije izbore?“. *Novi list*, (Rijeka), 16.11.2012., 12-13.

Vukušić, Jagoda. „Palestinskim suzama svijet ne vjeruje“. *Novi list*, (Rijeka), 24.11.2012., 14.

Vukušić, Jagoda. „Sporazum o primirju Hamasa i Izraela na pomolu“. *Novi list*, (Rijeka), 19.11.2012., 10.

Vukušić, Jagoda. „Svijet odahnuo, mir koji je dobar za sve“. *Novi list*, (Rijeka), 23.1.2012. 14-15.

„Weekly report on Israeli Human Rights Violations in The Occupied Palestinian, Teritory, (14-21- Nov. 2012.)“, Palestine Centre For Human Rights, pristup ostvaren 15. I. 2016., http://pchrgaza.org/en/?p=4083

„What to know about operation Pillar of Defense, Tablet, pristup ostvaren 3. I. 2017., http://www.tabletmag.com/scroll/116818/what-to-know-about-operation-pillar-of-defense

Yael Stein, *Human Rights Violations during Operation Pillar of Defense*, B'Tsalem, pristup ostvaren 15. IX. 2017., http://www.btselem.org/download/201305_pillar_of_defense_operation_eng.pdf

9. Sažetak

Situacija na Bliskom istoku aktualna je proteklih nekoliko desetljeća te predstavlja neslaganja u ideološkom i strateškom obliku u globalnom kontekstu. Shodno tome, nije teško pretpostaviti da kod pokrivanja i analiza tog prostora dolazi do neslaganja i u medijskom smislu. Cilj ovog rada je utvrditi i međusobno usporediti prikaz izraelskih operacija u Pojasu Gaze u hrvatskim dnevnim listovima te time dokazati tezu da hrvatski mediji pristrano i nepotpuno prikazuju sukob Izraela i Hamasa u Pojasu Gaze. Analizom su obuhvaćene dvije izraelske vojne operacije: operacija Lijevano olovo (eng. *Cast Lead*) koja je trajala od 27. prosinca 2008. do 18. siječnja 2009. i operacija Stup obrane (eng. *Pillar of Defense*) u trajanju od 14. do 21. studenog 2012. U istraživanju je obrađeno ukupno 115 novinskih članaka objavljenih u dva najčitanija nacionalna dnevna lista (*Jutarnji list i Večernji list)* te jednom regionalnom dnevnom listu *(Novi list)*. Kriteriji za odabir dnevnih listova za analizu bili su čitanost, relevantnost i reprezentativnost. Prvi dio analize odnosi se na sadržaj teksta. Istraživana je vrijednosna orijentacija članaka prema ključnim akterima i ispitati zastupljenost (ili izostanak!) određenih tema i aktera u medijskom izvještavanju. Istraživano je postoje li te koje su teme kojima određeni list pridaje posebnu važnost te postoje li razlike u načinu na koji različiti listovi prikazuju isti događaj ili ključne aktere. Drugi dio analize bavi se naslovima i vrijednosnom orijentacijom istih prema ključnim akterima. Naslovi su izdvojeni kao zasebna jedinica analize zbog toga jer su oni snažni mehanizmi privlačenje pažnje ali i jedno od najučinkovitijih sredstava uokvirivanja informacija, odnosno nuđenja interpretativnih okvira na temelju kojih će čitatelji interpretirati ljude, mjesta, institucije ili događaje.

Ključne riječi: Lijevano olovo; Cast lead; Stup obrane; Pillar of defense; Izrael; Gaza; Hamas

Summary

The aim of this paper was to see representation of Gaza wars in Croatian newspapers and this way prove a thesis that Croatian media is reporting on Israel and Hamas conflict in Gaza on biased and superficial way. Two Israeli military operations in Gaza were analysed in this paper: Operation Cast Lead (27. December 2008 - 17. January 2009.) and operation Pillar of Defense (14. - 21. November 2012.). There were 115 articles analyzed published in two biggest Croatian newspapers (*Jutarnji* and *Večernji list*) and one regional Croatian newspaper (*Novi list*). Newspapers were chosen based on criteria of relevance, readership and representativness. First part of analysis was focused on content of articles. The aim was to see in which way key actors, topics and events were represented, is there a difference in the way same events are reported in different newspapers and are there dominant topics in certain newspapers. The second part of analysis was focused on headlines and their orientation towards key actors.

Key words: Gaza wars; Cast lead; Pillar of defense; Israel; Hamas; Gaza